

131

December 2020

DISKULOGEN

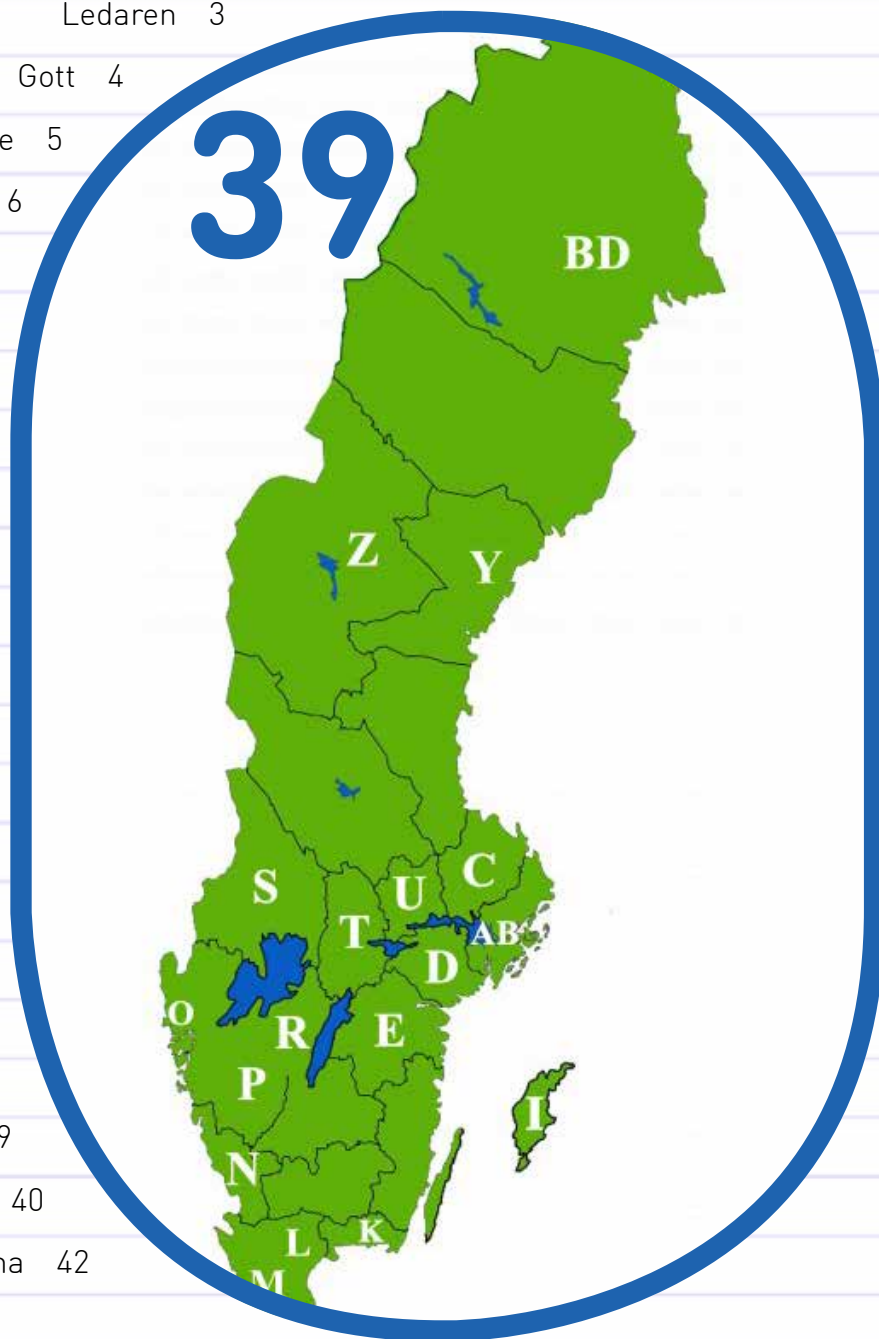
Nya Disbytfiler • Disgen och DNA • Digitala arrangemang • Berätta om pandemin • Släktforska på Mac • Ingen dans på rosor • Etnicitetskartor • Min fostran – Gud ser allt • Maskinell handskriftsläsning • Aktiebrevsamlande • Mayflower

Vi gör din släktforskning enklare.

Innehåll

Ledaren	3
Kort & Gott	4
Kallelse årsmöte	5
Digitala arrangemang	6
Att släktforska på Mac	12
Aktiebrevsamlande	16
Ingen dans på rosor	17
DNA-krönika	21
Disgen och DNA	22
Etnicitetskartor	26
Berätta om pandemin	29
Min fostran – Gud ser allt	30
Nya Disbytfiler	32
Handskriftsavläsning	34
Insändare	35
Nya böcker	37
Mayflower 400 år	38
Avlidna Dis-medlemmar	38
Dis medlemsbutik	39
Funktionärer	40
Regionföreningarna	42

DISans

COVID-19 VERKAR tyvärr hålla oss alla på inbördes distans ett bra tag till. Årsmötet 2021 blir därför helt på distans via Zoom och det har, som vanligt, både fördelar och nackdelar. Ja, det blir ett torrare arrangemang utan föredrag, kaffe och kaka. Men kanske kan fler medlemmar delta eftersom resebehovet uteblir! Eftersom vi inte har något att välja på får vi se så positivt på det som möjligt.

Årets släktforskardagar i Skövde blev som bekant inställda. I gengäld har det funnits många nya föredrag/webbinarier att välja på och det har också varit två arrangemang som i någon mening försökt ersätta släktforskardagarna: Finding Family Together och den släktforskardag som Genealogiska Föreningen, Dis, Smedforskarna med flera ordnade – båda i oktober. Det har varit stort deltagande och tydligen en hel del "nya" släktforskare som kanske inte skulle ha besökt de vanliga mötena.

När situationen blir mer normal igen har vi säkert ett läge med både distansmöten och fysiska möten. Jag tror detta blir en permanent ändring.

Detta påverkar föreningen på så sätt att vi kommer att behöva ta fram mer digitalt material som kompletterar vanliga kurser och föredrag i regionföreningarna. Detta kanske också kan locka fler att bli aktiva i föreningen. Om du är intresserad (till exempel av att redigera, skriva manus, hålla en presentation som filmas, eller liknande) så kontakta vår verksamhetsledare Mikael Winbladh!

Och vad händer annars? Som vanligt jobbas det på i bakgrunden. Nästa Disgen ("Skeppsås") börjar mogna men är fortfarande mer grön än gul. Vi vill inte släppa ut något som tyskarna kallar bananprodukt – den mognar ute hos kunderna. Vad gäller nya Disbyt så har det kommit åtskilliga synpunkter men det har inte inträffat några missöden under den tiden den varit i drift. Vi behöver ordna med den finska databasen (okänd av många – se senaste nyhetsbrevet!) men därefter bör vi kunna gå över helt till "nya" Disbyt som givetvis kommer att vidareutvecklas och ta intryck av lämnade synpunkter.

Återstår att önska alla en god jul och ett gott nytt år! Helgerna blir säkert inte som vanligt, men det gäller ju återigen att ta det så positivt som möjligt.

Daniel Berglund

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarnytt

är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift:
190 kr per kalenderår.
Famijlmedlem:
95 kr per kalenderår.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-torsdag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt
kl 12-13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9-15.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

TRYCKT UPPLAGA:
19 200 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Sandvikens Tryckeri

Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se/adress, eller till Dis kansli.
Information om hur Dis hanterar dina personuppgifter hittar du på www.dis.se/personuppgifter.

Kort & Gott

Genis släkträd

Världssläkträdet hos Geni, www.geni.com, kopplar nu samman över 150 miljoner unika profiler. Det har blivit verklighet tack vare samarbetet mellan 13 miljoner användare och över 200 volontärer.

www.eogn.com

Äldsta filmsnuten i färg

Den äldsta videon som finns bevarad, "Roundhay Garden Scene" från 1888, har fått färg och fler filmrutor. Filmen varade i två sekunder och spelades in i Leeds. Nu finns det en version av filmen med 60 rutor per sekund att se på Youtube.

www.eogn.com

Amerikanskt domstolsarkiv

Över 360 miljoner amerikanska domstolsprotokoll finns gratis tillgängliga via webbplatsen www.judyrecords.com. Där finns till exempel intressanta dokument om vigslar, skilsmässor, testamenten och adoptioner, förutom om vittnen, offer, poliser och domare. Cirka 10–15 miljoner nya fall läggs till varje månad.

www.eogn.com

Historiska personer i nutid

DEN GRAFISKA designern Becca Saladin från Texas har under de senaste åren roat sig med att göra moderna porträtt från gamla målningar och statyer. Hon hoppas kunna hjälpa oss att komma närmare vår gemensamma historia genom att ta del av hennes bildserie "Royalty now". Du kan se en del av hennes bilder på www.bigedition.com > What Would History's Rulers Look Like as Modern People? eller följa hennes Instagramkonto Royalty Now.

www.eogn.com

Sök digitala tidningar

Sökmotorn Elephind på www.elephind.com gör det möjligt att söka i flera databaser med gamla dagstidningar med ett enda sök. Drygt 4 000 olika tidningar genomsöks vid en sökning. En majoritet av tidningarna gavs ut i USA.

www.eogn.com

Förslag till dagordning

1. Årsmötet öppnas.
2. Fastställande av röstlängd.
3. Val av två justeringsmän – tillika rösträknare – att jämte mötesordföranden justera dagens protokoll.
4. Fråga om årsmötet blivit i behörig ordning utlyst.
5. Val av ordförande och vice ordförande att leda årsmötets förhandlingar samt anmälan om styrelsens val av protokollförare.
6. Fastställande av dagordning.
7. Styrelsens verksamhets- och förvaltningsberättelser för 2020.
8. Revisorernas berättelse för den tid revisionen omfattar.
9. Fastställande av resultat- och balansräkning samt beslut om ekonomiska dispositioner.
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter.
11. Fastställande av riktlinjer för verksamheten till och med år 2022.
12. Fastställande av budget för 2021.
13. Beslut om medlemsavgift för år 2022. Styrelsen föreslår att medlemsavgiften för 2022 är oförändrat 190 kr per år för ordinarie medlem och 95 kr per år för familjemedlem.
14. a) Val av ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år.
b) Val av vice ordförande i föreningen tillika i styrelsen för 1 år.
c1) Fastställande av antal övriga ledamöter i styrelsen.
c2) Val av halva antalet ledamöter i styrelsen för 2 år.
d) Val av två revisorer, varav en yrkesrevisor, samt två suppleanter.
e) Val av valberedning, tre ledamöter varav en sammankallande, jämte två suppleanter.
f) Val av ombud till förbundsstämma med Sveriges Släktforskarförbund.
15. Fråga om omedelbar justering av punkten 14.
16. Anmälan om av Dis styrelse utsedda representanter i övriga organisationer och myndigheter till vilka Dis är anslutet eller äger utse representation.
17. Behandling av avgivna motioner, se Dis hemsida.
18. Stadgeändringsförslag, se Dis hemsida. Styrelsen avser att föreslå ändringar för att förtydliga hur föreningsmöten på distans ska organiseras.
19. Ärenden som av styrelsen hänskjutits till årsmötet för avgörande.
20. Övriga frågor.
21. Beslut om ärenden att hänskjutas till styrelsen för avgörande.
22. Mötets avslutande.

Välkommen till Dis 41:a årsmöte!

Medlemmarna i Föreningen Dis kallas härmed till ordinarie årsmöte lördagen den 13 mars 2021, klockan 10.00.

PÅ GRUND av rådande pandemi och med hänsyn till Folkhälsomyndighetens råd, har styrelsen beslutat i november 2020 att årsmötet genomförs på distans med programmet Zoom, och att ingen fysisk närvaro är möjlig.

- 09:30 Zoom-mötet öppnar och det går att ansluta till mötet.
10.00 Årsmötet börjar.
11.30 Årsmötet beräknas vara klart.
11.45 Efter årsmötet: information om pågående och planerad Dis-utveckling. Möjlighet att ställa frågor om Dis verksamhet.

För att delta på årsmötet behöver du en internetförbindelse och en webbläsare, men inget mer. Närmare detaljer inklusive länkar med mera kommer att meddelas via Dis hemsida.

Sista dag att lämna motioner är 15 januari 2021. Motioner skickas till Dis kansli, e-post dis@dis.se.

Eventuella motioner med styrelsens svar samt övriga årsmöteshandlingar kommer att publiceras på Dis hemsida senast den 20 februari. Valberedningens förslag publiceras senast den 27 februari. Aktuell information och årsmöteshandlingar finns på sidan www.dis.se/arsmote-2021. Frågor kan ställas till Dis kansli, e-post dis@dis.se.

Välkommen!
Styrelsen.

Anders Herou • Andrea Kjellerup • Anna Langaard • Chris Bingefors • Christer Carmevik • Christer Gustavsson • Christina Sagersten • Erik Mouwitz • Eva Dahlberg • Eva Edberg • Fredrik Mejster • Gun Moll • Hans Hanner • Henrik Engren Othén • Jeanette Sahlholm • Jonny Perl • Josefine Nilson • Kristina Andersson • Lars Hansén • Lena Ringbrant-Ekelund • Lennart Guldbrandsson • Linda Kvist • Malin Wermelin • Maria Bouroncle • Maria Johansson • Marianne Jonasson • Mats Johansson • Mia Skott • Michael Lundholm • Mikael Winbladh • Niklas Hertzman • Niklas Källner • Olle Elm • Olle Olsson • Olof Cronberg • Robert Mattsson • Sandra Englund • Sanja Streuli • Stefan Escher • Stina Loo • Thomas Fürth • Tomas GH Johansson • Torgny Larsson • Ulrika Nordenstam

Digitala arrangemang

DET VAR bråda dagar under oktober då Dis var med på Finding Family Together Live (FFT Live) den 2–4 oktober, ordnade funktionärsträff den 10–11 oktober och deltog på den digitala släktforskardagen den 24 oktober 2020. De tre arrangemangen hölls helt digitalt via Zoom. FFT Live blev årets alternativ till Släktforskardagarna då det fanns mässkatalog, utställare och föredragshållare. Det var även det enda arrangemanget som tog ut en avgift för deltagande.

FFT Live inleddes på fredagskvällen med en intervju med Niklas Källner. Cirka 420 personer lyssnade till det. Niklas och arrangören Christina Sagersten samtalade om hur man arbetar med tv-programmet "Arvinge okänd". Niklas bästa tips var att titta efter efterlysningar i Post- och Inrikes Tidningar samt att skriva och skicka handskrivna brev till nya släktingar för att öka chanserna att få svar. Det var totalt cirka 720 deltagare med live under helgen. Dis fanns med på mässans marknadstorg.

Dis var medarrangör av den digitala släktforskardagen. Där höll man fyra föredrag: Olle Olsson om Disbyt, Olof Cronberg om gamla sjukdomsnamn, Torgny Larsson om Disgen samt Eva Dahlberg om Disbyt och DNA. Det var cirka 2 200 anmälda till den digitala släktforskardagen. Olles pass om Disbyt drog flest åhörare, cirka 470 stycken. Det märktes sedan på inflödet av nya Disbyt-utdrag.

De som anmält sig eller betalat för arrangemangen fick även tillgång till inspelningar av alla föredragen. Inspelningar från den digitala släktforskardagen fanns tillgängligt under november medan inspelningar från FFT Live finns kvar under ett år.

Under Dis digitala funktionärsträff samlades drygt nittio funktionärer, det vill säga faddrar, utbildare, Disbytombud och styrelse, för att informeras om Dis, funktionärernas verktyg, utvecklingen av Disgen, användning av kartor samt lyssna till ett föredrag om källkritik.

Om man deltagit på några traditionella Släktforskardagar kan man se att många föreläsare brukar återkomma, år efter år. Men då man inför FFT Live gick ut med en förfrågan om lämpliga föreläsare säkerställde man att det blev en del nya ansikten som föreläste.

Det var en del strul med tekniken, främst med ljudet och ljudkvaliteten. Och en del föreläsare hade även problem med uppkopplingen. Men på det stora hela fungerade det mycket bra att delta på dessa digitala möten och det hördes många positiva kommentarer efter varje föredrag.

Vid ett digitalt möte är det enklare att ställa frågor till en föredragshållare eftersom man kan skriva dem direkt i chatten och föredragshållaren kan svara på dem när det passar. Vid ett traditionellt föredrag kanske man måste kämpa för att göra sin röst hörd. En annan fördel med digitala

arrangemang är att man inte behöver resa eller förflytta sig fysiskt mellan föredrag, och man hinner därför äta lunch hemma med familjen. Men man missar såklart de spontana mötena och pratstunderna.

Själva föredragen online fungerade bra för alla arrangörer. Men mässdelen i FFT Live var lite svårare att ta till sig. Man fick inte den överblick man får på en fysisk mässta där man kan gå runt och spana, stanna till och titta lite och lyssna för att se om det är något man är intresserad av och kanske vill fråga något om. Digitalt kastades man direkt in i ett Zoom-möte och många besökare verkade bli lite överraskade. Man saknade en "monter" att studera, något som även borde gå att ordna för digitala mässor. En "monter" där man kan visa upp sina viktigaste produkter och information samt ha någon chatt eller zoom-möte i ett hörn av sidan. Kanske vill besökaren lyssna lite, men sedan aktivt klicka på dialog för att visa att man är intresserad av att ställa en fråga.

Bouppteckningar

Nästan alla föreläsare nämnde bouppteckningar som en intressant källa för släktforskare. Näst efter kyrkböckerna är bouppteckningar den viktigaste källan. Redan 1734 kom en lag om att en bouppteckning skulle göras efter dödsfall, men det är först från 1800-talet som det finns bevarade bouppteckningar för de flesta. Men det finns många orsaker till att en bouppteckning

teckning saknas, till exempel kanske boet redan var delat, det saknades kvarlåtenskap eller den gjordes bara för den andra maken.

Bouppteckningarna återfinns i domstolsarkiven, ofta på volym F, under härads- och rådhusrätterna. Efter adliga personer finns de till och med 1916 hos hovrätten. Det finns register till många bouppteckningar så att det blir lättare att hitta rätt person. Alla bouppteckningar finns dock inte på internet. Men de som digitaliserats hittas främst hos ArkivDigital och en del hos Riksarkivets digitala forskarsal. Om man har tur står exakt adress för personer som vistas på annan ort, men det kan lika gärna bara stå "vistas på känd adress" eller liknande.

Inledningen och slutstycket i en bouppteckning innehåller ofta mycket genealogisk information. Här står namn, födelse- och dödsdatum, eventuell maka samt barn eller andra arvingar (till exempel syskon till barnlösa personer). I slutet anges boets värde och fordringar och skulder listas. Ofta lånar man pengar till familj och nära vänner.

Huvuddelen av bouppteckningen består av en detaljerad lista över egendom, kontanter och lösöre. Ofta togs vartenda föremål i boet upp, som antal kreatur, silverskedar eller sänglinnen. Det kan vara mycket viktig information när man vill få en bättre bild av en persons liv.

Du kan beställa en kopia av en bouppteckning från landsarkiven för personer som dött fram till 2001, men

man måste kunna ange var personen dog för att undvika forskningsavgifter.

Hitta okänd förälder/ana

När man vill hitta en okänd ana ska man börja med att sammanfatta allt man vet. Och sedan formulera frågor man vill ha svar på.

Om till exempel din pappa är okänd börjar du med att studera din mammas släkt ordentligt. Gå bakåt och dokumentera många generationer, gärna minst sex, i alla grenar.

Om det finns någon misstänkt pappa bör man även studera hans släkt och familj för att lättare kunna se samband senare.

Men allra först kanske alla bör ringa folkbokföringen hos Skatteverket och be om ett personbevis. Både för en själv och ens föräldrar, beroende på frågeställning. Om man är adopterad berättar man det eftersom man har rätt att ta del av känslig information om en själv. Som vanlig släktforskare får man antagligen bekräftat att de man trodde var ens föräldrar och syskon enligt officiella dokument är det och som adopterad kan man få reda på biologiska föräldrar. Men redan här kan det dyka upp överraskningar för en del.

DNA-släktforskning kan användas för att verifiera pappersforskning och hitta okända föräldrar. Längre gemensamma segment innebär ofta närmare släktskap. Stefan Escher uppmanar dock alla att inte bli lurade av hur segmenten visas i kromosomvisaren. Att segmenten är avbildade korta eller

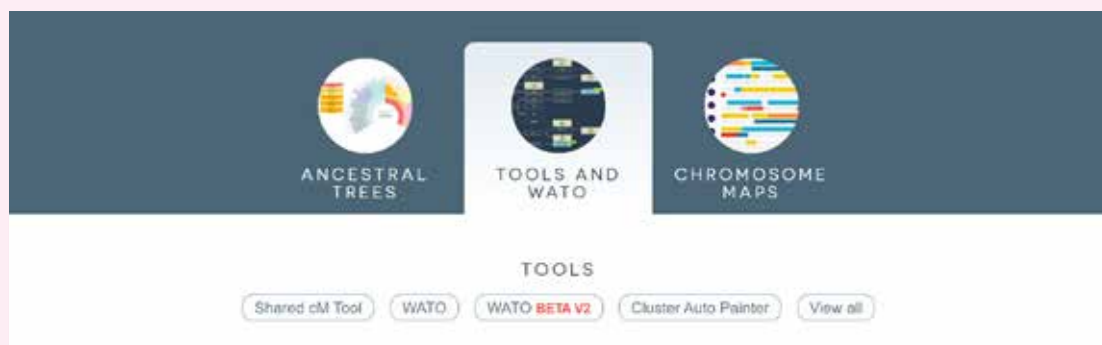
långa visar inte riktigt mängden cM. Centimorgan är ett relativt mått och inte ett absolut mått. Så ett segment som ser kort ut på bild kan ändå representera många centimorgan.

Börja med att DNA-testa dig själv samt eventuella föräldrar och syskon. Fortsätt sedan att testa de kusiner och tremänningar som delar den släktgren du vill utforska eller som kan hjälpa dig med att sortera DNA-träffar. Var med i alla databaser, hos både Ancestry, FamilyTreeDNA, MyHeritage och 23andMe. Kom ihåg att testa den äldsta generationen eftersom de har kvar mer DNA från tidigare generationer.

Bygg upp släktträd för dina bästa DNA-träffar, hos alla bolag, och börja koppla ihop personerna. Där många nära träffar kopplas samman finns förmodligen även ditt släktskap, framförallt om de även ligger på samma ställe på kromosomerna. Verifiera gren efter gren på ditt släktträd med hjälp av DNA. De träffar som du inte kan hitta en koppling till kanske hör till den okända anans grenar.

– Rata inte någon för att de är fel generation, bor på fel ställe eller redan är gifta. De kan ändå vara den okända föräldern, påminde Jeanette Sahlholm.

Christina Sagersten påpekade också att man måste hantera känslor och etiska frågeställningar vid DNA-testning, särskilt när det gäller nära släktingar. Prata innan om hur man ska göra vid oväntade DNA-resultat. Och kom ihåg att den testade äger sin rådata. Även om du betalade testet har

de rätt att be dig att radera resultatet. Och rådatat ärvs efter den testades död av arvingarna.

En vanlig fråga och oro för många nyfunna familjer gäller arvsrätt. Men om faderskapet inte fastställts vid faderns död, eller innan bouppteckningen, kan man inte ärva något i Sverige.

Linda Kvist pratade om att det blir roligare och effektivare att släktforska om man har satt upp tydliga mål. Dokumentera vad du gjort. Sammanfatta vad du vet och sätt upp delmål. Planera sedan vad du ska göra varje vecka eller månad för att komma framåt, till exempel köra en klusteranalys varje månad för att se om det dyker upp nya personer i den okända pappans kluster.

Använd både DNA Painter, Shared cM Project och WATO på www.dnapainter.com när du försöker komma fram till hur du är släkt med dina DNA-träffar. Men kom ihåg att rensa bort småsegment från FTDNA:s resultat innan du använder det i verktygen. Med hjälp av yDNA och mtDNA kan man senare eventuellt sortera bort personer och grenar i WATO-trädet som inte är möjliga anor.

Christer Carmevik påpekar att det stora jobbet vid DNA-släktforskning är att bygga släktträd för de flesta DNA-träffarna. Och kom ihåg slumpen. Vissa anor försvinner fort och vissa hänger kvar länge i vårt DNA.

Läs mer i handboken "Fader okänd" av Elisabeth Reuterswärd samt i böckerna "Från DNA-test till släktträd" och "Släktforska med DNA" av Peter Sjölund. Lär dig mer genom att

titta på filmer på YouTube och gå med i Facebook-grupper som diskuterar DNA-släktforskning.

Immigrantforskning

Börja alltid i de svenska källorna! Följ sedan tipsen som finns i arkivguiden "Källor till invandringens historia 1840–2000" av Lars Hallberg. Särskilt intressanta är akterna om närings-tillstånd samt ansökningar om medborgarskap. Uppehållsböckerna kan ge intressant information om de som invandrade i början av 1900-talet, före första världskriget. Sök även i Riksarkivets Konseljärenden 1840–1920.

– När du har hittat en födelseort i de svenska arkiven gäller det att bestämma vilket land orten tillhörde vid den tid man forskar på, för länder kommer och går, men orter består, säger Thomas Fürth.

En bra sida för att undersöka gamla orter är Old Maps Online, www.oldmapsonline.org. Nästa steg i forskningen är FamilySearchs webbplats. Först studerar man deras Wiki-sidor för att lära sig mer om landet och sedan kan man söka gratis i en mängd källor där man har stora chanser att kunna hitta personen man söker och följa dem till ursprungslandet.

Emigrantforskning

Börja i Sverige. Den viktigaste källan för att fastställa släktskap är bouppteckningar. Men det är inte säkert att alla ättlingar finns med. En emigrant kan ha fått ut arvet i förskott vid emigrationen.

Sök i ArkivDigital's befolkningsdatabas för att försöka hitta personer som försvunnit, eller är svårhittade. Det är inte säkert att alla som planerade att emigrera verkligen gjorde det.

En fjärdedel av emigranterna var medlemmar i svenskamerikanska kyrkor, eller norska och danska. Kom ihåg att leta även i de kyrkböckerna. FamilySearch är ofta ett bra ställe att börja på då de är gratis och har mycket material från hela världen. Annars är det Ancestry som gäller.

Eva Dahlberg tipsar om att ansökningar till den amerikanska socialförsäkringen (SSDI) är ett av få dokument där personen själv namnger sina föräldrar. Systemet infördes på 1930-talet, men få av de avlidna under 1940- och 1950-talen finns med i den sökbara databasen. De flesta som avlidit i USA från 1980-talet och framåt finns däremot med.

De amerikanska mönstringskortet för första och andra världskriget innehåller information om adress, anhörig och utseende. Sedan är digitala tidningar en guldgruva för information om släkten, se länkar på www.dis.se/digitala-tidningar.

Arkivera sociala medier

Andrea Kjellerup påminde om att sociala medier är nutidens sätt att meddela vår omgivning om viktiga händelser i våra liv. Vi behöver spara dessa händelser på ett säkert sätt annars kan de gå förlorade både för oss själva och kommande generationer.

Börja med att spara intressanta inlägg på Facebook genom att välja "Spara inlägg" och sedan skapa en ny samling att spara i, till exempel familj, släkt, vänner eller släktforskning. Du hittar de sparade inläggen i rullisten på första sidan i Facebook. Detta är ett minimum för att spara inlägg och ditt digitala liv. Välj sedan att göra skärmdumpar av alla intressanta inlägg och kommentarer och samla bildfilerna i ett dokument som du sedan kan spara som en utskrift eller pdf.

Bestäm också vad som ska hända med konton på sociala medier när du dör. Gå in på inställningar i Facebook och ange en efterlevande kontaktperson (legacy contact person) samt gör inställningar under Allmänt > allmänna kontoinställningar > Inställningar för minneskonto. De efterlevande vill nog gärna ha kvar minnessidan för att kunna dela sorgen, men du kan även välja att allt på ditt konto raderas när du avlidit.

Hitta nu levande släktingar

För att hitta nu levande släktingar kan man skriva brev eller ringa till kända släktingar och be dem ge information om barn och barnbarn. Man kan söka i olika släktträd på internet (till exempel Disbyt, Ancestry, MyHeritage och Geni) eller leta efter personen på sociala medier som Facebook. En allmän sökning på internet kan ge träffar på släktträd, bloggar, artiklar eller liknande om personen i fråga. Man kan också publicera historier på internet som kanske väcker intresse så att någon släkting kontaktar dig.

Alla databaser med Sveriges befolkning samt Sveriges dödbok tar dig långt i släktforskandet under 1900-talet. Sidor som birthday.se och ratsit.se ger information om de lite yngre släktingarna medan Begravda i Sverige samt www.gravar.se kompletterar Sveriges dödbok.

Gårdsforskning

Var man börjar sin gårdsforskning beror på vad man är intresserad av. Om det inte finns ett gårdsarkiv kan man starta ett. Då börjar man med ägandet idag och går bakåt i tiden för att skapa en ägarlängd.

– Fastighetsböcker finns sedan 1980 hos Lantmäteriet. Fastighetsböcker för 1933–1980 finns i inskrivningsmyndighetens arkiv. Här hittar du bland annat information om vilka som sökt och beviljats lagfarter. Fastighetsböckerna finns inte på internet. Lagfartsböcker för 1875–1933 finns däremot online hos Riksarkivet, även om de inte täcker alla häradar då en del lagfartsböcker finns i respektive landsarkiv, och det gäller även för material före 1875. Då finns de utspridda i domböckerna. Längre tillbaka heter det fastebrev, säger Eva Edberg.

För att följa familjerna som bott på en gård kan man gå bakåt i tiden genom att börja med databaserna med Sveriges befolkning och sedan gå vidare med församlingsböckerna och husförhörslängderna. Längre tillbaka får man gå över till mantalslängderna.

Det är svårt att få tag på fysiska kopior av bokverket "Svenska gods och gårdar" men det finns som sökbara

pdf:er hos Oldbooks Digitally Remastered, www.obdr.se. Och de finns även avfotograferade hos ArkivDigital. Där kan man se ett foto av gården och läsa om vilka som bodde där.

ArkivDigital har även skannade flygfoton som kan vara roliga att titta på samt Jordbruksräkningen 1944 där gårdsbrukaren bland annat skulle fylla i areal, större redskap samt förekomst av vatten, avlopp och el.

Det kan finnas bygglövsritningar eller brandförsäkringar med kartor bevarade. I byggningsbalken från 1734 framgår det hur en gård och uthus skulle se ut. Man hade till och med syn för att kontrollera att reglerna följts.

Mycket information om gårdar finns i olika kartor. Botanisera bland Lantmäteriets historiska kartor och studera skifteskartor och häradsekonomiska kartor. Där finns även torp och backstugor utmärkta. Gamla kartor finns också hos Riksantikvarieämbetet och Krigsarkivet.

Det går inte att vara säker på släktskapet mellan olika gårdsägare genom att bara se i mantalslängden. Därför är bouppteckningar en mycket viktig källa eftersom man då kan se hur släktskapet såg ut mellan de olika gårdsägarna. Och glöm inte att prata med hembygdsföreningen!

Hitta kvinnor

Genom gårdsforskning kan man även hitta kvinnornas historia. Och glöm inte gamla tidningar. Folkbiblioteken kan ha fantastiska resurser, till exempel några av de många klipparkiv och samlingar som skapades under 1900-talet.

Många lexikon över olika yrken sammanställdes också i början av 1900-talet. Även om din släkting inte finns med kanske huset hon bodde i finns med eller andra personer med liknande bakgrund och yrke. Nordisk familjebok finns online.

Besök även arbetarrörelsens arkiv, folkrörelsearkivet, företagsarkiv, lokala museum och studera sockenprotokoll. Föreningslivet var stort under 1800- och 1900-talet så det kan även finnas intressant information i protokoll i föreningsarkiven.

Saker som kulturskapande kvinnor skapat kan finnas på digitalt museum eller i Nordiska museets arkiv. Viktiga pusselbitar till kvinnohistoria kan även finnas i sjukjournaler.

– Reflektera över vad informationen du hittar har för betydelse för dig. Fotografera mycket. Håll ordning. Kom ihåg att anteckna källhänvisningar. Och kom ihåg att arkivarien är din bästa vän, sammanfattar Mia Skott.

Kvalitet – mer än källor

Eva Dahlberg menar att det är lätt att fokusera på källhänvisningar när man diskuterar ämnet, men kvalitet i släktforskningen är mer än så.

”Släktforskning är konsten att spåra släktingar och fastställa släktskap med en metod som ger ett resultat som är korrekt och möjligt att verifiera” skriver Håkan Skogsjö.

Kvalitet är svårdefinierat, men innebär ofta något pålitligt och trovärdigt. Källhänvisningen talar om var en uppgift finns eller kommer ifrån. En bra källhänvisning innehåller så

mycket information att du enkelt kan hitta källan igen. En källa kan till exempel vara en kyrkbok, en databas eller en muntlig berättelse. Eller tidsningsartiklar, dagböcker och sociala medier. Det gäller bara att vara noga med bedömning av källan.

En bra källhänvisning ger ingång till källan men det räcker inte eftersom den inte säkert identifierar personen. Man måste tolka informationen. Mycket material finns digitaliserat och på internet, men det är långt ifrån allt. Läs Släktforskarförbundets handböcker för hjälp framåt i din forskning samt studera Släktforskarernas årsbok och Svensk genealogisk tidskrift.

Även om man dubbelkollar och kontrollerar information som födelsedatum, dödsdatum och vigseldatum och det stämmer med angiven källa är det inte säkert att det blir rätt ändå. Det kan nämligen vara tre olika personer med samma namn. Bouppteckningen kan till exempel visa det. Så källhänvisningarna hjälper inte. Någon kan vara en och samma person men ha olika information i olika källor. Till exempel olika födelseförsamlingar i varje husförhör.

Kyrkböckerna kan vara både förstahands- och andrahandskällor för olika uppgifter. Det är inte ovanligt att födelsedatum ändras vid flytt. Kyrkböckerna har inte alltid förts så noggrant och ordentligt som vi kanske tror. Och en del uppgifter har förts in långt efteråt.

Michael Lundholm berättade att de nyaste sekundärkällorna, som olika

bokverk, ofta är mer tillförlitliga än äldre. Medan originalkällor brukar vara mer tillförlitliga ju närmare i tiden är för den händelse som avses.

DNA ljuger inte men man måste kunna tolka DNA-resultatet korrekt och ha en ordentlig släktforskning som grund för att kunna dra några slutsatser.

Kom ihåg att köra de analyser som finns inbyggt i ditt släktforskningsprogram, då upptäcks lätt fel som till exempel att mamman är fem år vid barnets födelse.

Den källkritiska metoden bygger på fyra kriterier:

- Äkthet – är källan det den utger sig för att vara?
- Närhet – när tillkom källan?
- Beroende – är det en primär- eller sekundärkälla?
- Tendens – är källan vinklad?

För de som vill läsa mer om källkritik tipsar Chris Binge-fors om Michael Lundholms bok ”Källkritik och källhänvisningar”, Torsten Thuréns bok ”Källkritik”, Olof Cronbergs artikel ”Konsten att avslöja falska rötter” i Släktforskarernas årsbok 2020 samt Björn Edmans artikel ”Är födelse-, vigsel- och dödboken en primärkälla?” i Släktforskarernas årsbok 2019. ▣

Att släktforska på en Mac

En inbiten pc-användare utforskar hur det är att släktforska med hjälp av en Mac.

ALLA ÅR jag har släktforskat har jag använt Disgen, ända tillbaka till tiden då det var Windows 3.11 man använde. Jag har alltid trivts med programmet, annars hade jag nog inte fortsatt använda det.

Men nu har jag även börjat använda en MacBook Air och vill naturligtvis även kunna släktforska med den. Jag insåg snabbt att det är för bökigt att köra Windows 10 och Disgen på den. Jag vill inte starta om datorn vid varje byte av operativsystem.

Så jag började undersöka vilka släktforskningsprogram som finns på marknaden för Mac. Jag hittade ett som jag hade lite kännedom om sedan tidigare eftersom jag hade använd mobilversionen på min iPad. Så jag köpte en licens till MacFamilyTree 9, som knappt kostade 700 kronor för en svensk version.

När man öppnar programmet första gången finns enbart exempelträdet och möjligheten att antingen starta ett nytt träd eller importera en Gedcom-fil (se Bild 1). Som ni kan se är exempelträdet familjen Kennedy.

Frånsett lite bekymmer med källorna gick det bra att importera Gedcom-

filen, även om jag gjorde en miss med bilderna så att jag måste lägga in dem igen.

Import av Disgens källor

Källorna importerades som de skulle, det ser man på en post där det står att det finns en källa. Men i många fall står det inte vad källan heter vilket är konstigt då jag skrivit in det i Disgen och använt källträdet för att allt ska bli rätt.

Öppnar man källan i MacFamilyTree ser man något konstigt – på den första raden, där titeln på källan ska stå, är det tomt. Namnet på källan står i stället på den rad som heter "kort". Samtidigt var det så att några av mina källor från Disgen stod precis som de skulle, alltså med källans namn på rätt rad.

Från programmets support fick jag snabbt svar på orsaken till problemet – det saknades en tag eller markering i Gedcom-filen från Disgen. Det var taggen TITL som saknades, det stod bara ABBR.

För den post som enbart hade taggen ABBR hade jag skrivit källan i det fält i Disgen som heter "Kort titel"

medan jag på den andra även hade skrivit i det fält som heter "Fullständig titel".

Innan ni undrar varför jag har gjort olika ska jag genast förklara det – Michael Lundholm höll ett föredrag på en funktionärsträff för några år sedan där han påpekade att det var viktigt att även ha med NAD-hänvisningen i sina källor. Sedan det föredraget har jag i fältet "Fullständig titel" lagt in källan med NAD-hänvisningen. Det är enkelt att kopiera från ArkivDigital eller Riksarkivet.

Om det är MacFamilyTree eller Disgen man ska skylla på vet jag inte. Det påstås fungera utan denna TITL-tag när man importerar i MinSläkt och Genney. Det är kanske ett svenskt fenomen som båda de svenska programmen har tagit höjd för, medan utländska program inte har det.

Användarvänlighet

Jag kommer nu att beskriva mina egna erfarenheter av MacFamilyTree 9, och ge en översiktlig beskrivning av några funktioner, så mycket att ni kan komma igång och använda programmet själva. Det finns en utförlig pdf-

Bild 1: Startsidan i MacFamilyTree.
Bild 2 & 3. Två släkthemsidor
skapade av programmet.

manual, tyvärr är den på engelska, men den är rikt illustrerad så även med gammal skolengelska går det att få nytta av den. Om man vill kan man skriva ut den, men den är på runt 250 sidor så man ska kanske fundera på om det behövs.

En sak som tilltalar mig med programmet är möjligheten att koppla till mormonernas databas FamilySearch som, i motsats till andra databaser i USA, är kostnadsfritt att ansluta till. Man ska naturligtvis här som alltid med liknande databaser, kolla uppgifterna mot originalet om möjligt, det är trots allt sekundära källor.

Det finns även möjlighet att automatiskt säkerhetskopiera sin databas i molnet. Det finns nämligen en funktion i programmet som heter CloudTree där databasen säkerhetskopieras till det iCloud-konto du har som Mac-användare, när du stänger det.

Programfinesser

MacFamilyTree 9 ger en uppsjö av möjligheter för att presentera släktforskningen grafiskt. Du kan få statistik för hur gamla dina släktingar var när de dog samt föräldrarnas ålder vid första barnet. Jag kan till exempel

se att merparten av männen har varit mellan 25 och 35 år gamla medan kvinnorna har varit mellan 20 och 35 år när första barnet kom. Och det finns mycket annan statistik att ta del av.

Det finns en koppling till, jag tror det är Apple Maps, i programmet, så har man koordinater, vilket jag ju har från Disgen för de flesta svenska församlingar, går det att se var de olika händelser, som födelse, gifte, död och så vidare, har ägt rum. Det går även att hämta koordinater från "eniro.se" för att lägga in koordinaterna från mindre platser och byar.

MacFamilyTree har ett källträd precis som i Disgen. Det är användaren själv som lägger in uppgifter och skapar den, om man inte importerar en Gedcom-fil vill säga.

Du kan få olika rapporter, som programmet kallar det, där till exempel släktskap visas eller kartor med en persons tidslinjer och så vidare.

Slutligen kan du skriva ut en släktträdsbok. Jag provade på skoj att skriva ut en som pdf, men den blev på runt 500 sidor så den stannade i digitalt format. Den var minst sagt innehållsrik med alla möjliga tabeller utöver

ren information om vem som är son/dotter till vem och så vidare. Det finns flera olika teman att välja på beroende på hur man vill att boken ska se ut.

Du kan naturligtvis även göra en hemsida av din forskning. Där finns flera olika möjligheter: Du kan ha ett konto på MacFamilyTree och lägga hemsidan där, antingen öppen eller dold, antingen låst med lösenord eller öppen. Du kan spara den på din hårddisk för till exempel kopiering till en cd/dvd-skiva eller du kan, om du har en egen domän, skicka upp den direkt till din domän för att sedan koppla den till din hemsida.

Det finns flera olika "teman", åtta eller tio, att välja på för att göra en hemsida så man kan välja hur den ska se ut. Alla bör kunna hitta ett utseende till hemsidan som passar (se Bild 2 & 3).

Allt som allt tycker jag det är ett trevligt program att jobba med på en Mac. MacFamilyTree 9 har många av de finesser som finns i Disgen och ett par som inte finns. Jag kommer därför inte att överge Disgen, det kommer även i fortsättningen vara det program jag använder till min släktforskning. Sedan skriver jag även in de nya uppgifterna i MacFamilyTree så de

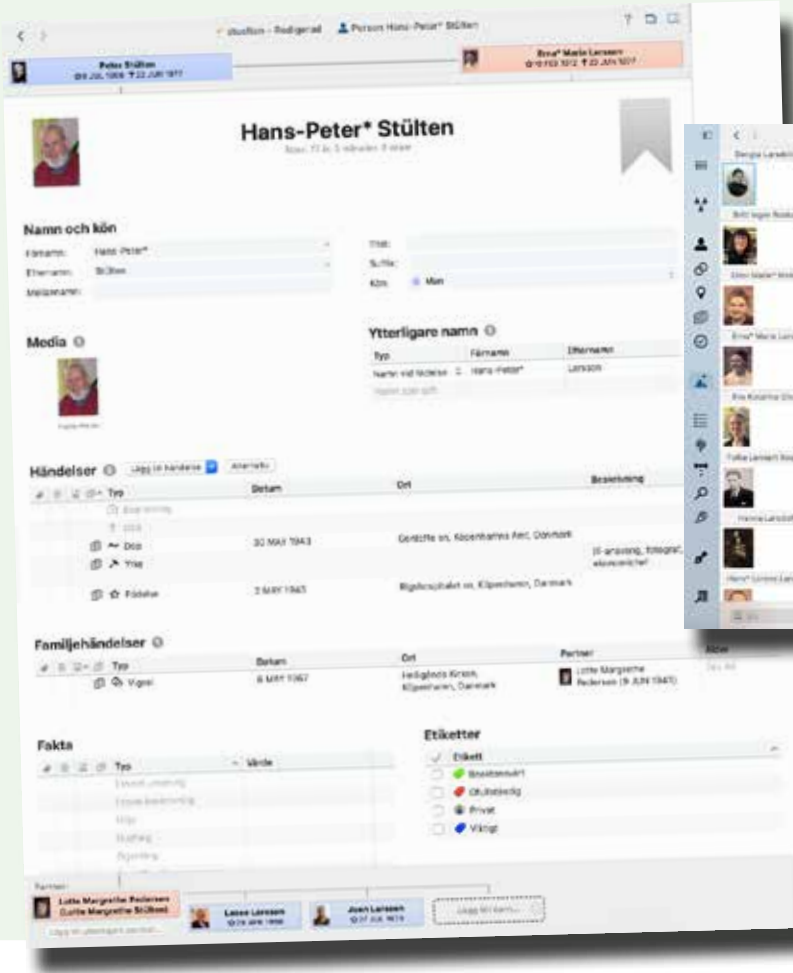

Bild 4. Redigeringsfönstret i MacFamilyTree anpassas efter skärmstorleken.

Bild 5. Välj vilken bild du vill redigera.

båda programmen innehåller samma information.

Jag tycker det är smidigt att jag kan ha en hemsida på Syniums server som jag kan länka till från min egen hemsida. Om jag skriver in ny information i min släktforskning är det enkelt för mig att bara skicka upp det till deras server utan att behöva göra något på min egen hemsida.

Även om möjligheten att ha historiska kartor i Disgen är helt outstannad, är det inte heller så dumt att ha en koppling till en modern detaljerad karta som man har i MacFamilyTree.

Har man lagt upp sin släktforskning i "CloudTree", som de kallar sin molntjänst, och har en iPad eller iPhone med systerprogrammet/appen MobileFamilyTree uppdateras den automatisk från CloudTree så att man har samma data i alla två eller tre enheter.

Använda programmet

När man vill redigera eller lägga in en ny person har man under rubriken "Namn och kön" möjlighet att lägga

in namnet på den person det rör sig om, efternamn och möjligheten att för kvinnor lägga in deras namn som gifta eller för båda könen att lägga in födelsenamn, artistnamn, smeknamn, religiöst namn och mycket annat.

Beroende på hur stor skärm man har visas mer eller mindre informationsfält. Exempelbilden har jag kopierat från min MacBook Air med sin relativt lilla skärm, men använder jag en större skärm syns betydligt mer.

Under rubriken "Händelser" finns en grupp som heter bara Händelser och en grupp som heter Familjehändelser. Under rubriken "Händelser" finner vi födelse, dop, död, begravning, konfirmation och yrke. I Familjehändelser finner vi vigsel och skilsmässa. Längre ner har du ett par ikoner med övriga familjemedlemmar, om det finns. I detta fall min hustru och våra två barn.

Man skriver alltså först in datum för födelse, eventuellt dop, död och begravning. När man har skrivit in datum öppnas ett fönster där man skriver in var händelsen har ägt rum. Man

har här möjlighet att skriva in exakt var det har hänt, alltså församling och kommun. Det finns inget färdigt ortsträd som vi är vana att ha i Disgen, men det finns en knapp som heter "Sök koordinater". Då öppnas ett fönster och man kan söka över hela världen efter orter. Man kan naturligtvis även skriva in koordinaterna manuellt. Jag har kommit fram till att för Danmarks del är det enklast att använda KRAK.dk (motsvarar svenska Eniro) och plocka decimalkoordinaterna därifrån så blir det rätt på kartan. Man har även möjlighet att söka koordinater och få upp förslag på orter som kan passa. Sedan är det till att välja eller avvisa.

För att lägga in källor till exempelvis en födelse går man längst ut till höger i raden med födelsen där ett litet kugghjul dyker upp. Då kan man välja "Redigera händelse" och fönstret för inmatning av källa öppnas.

Om man redan hade skrivit in ort och koordinater finns de sparade, annars kan man skriva in dem nu. Man kan lägga in ett foto om man har det. Man kan skriva in anteckningar och

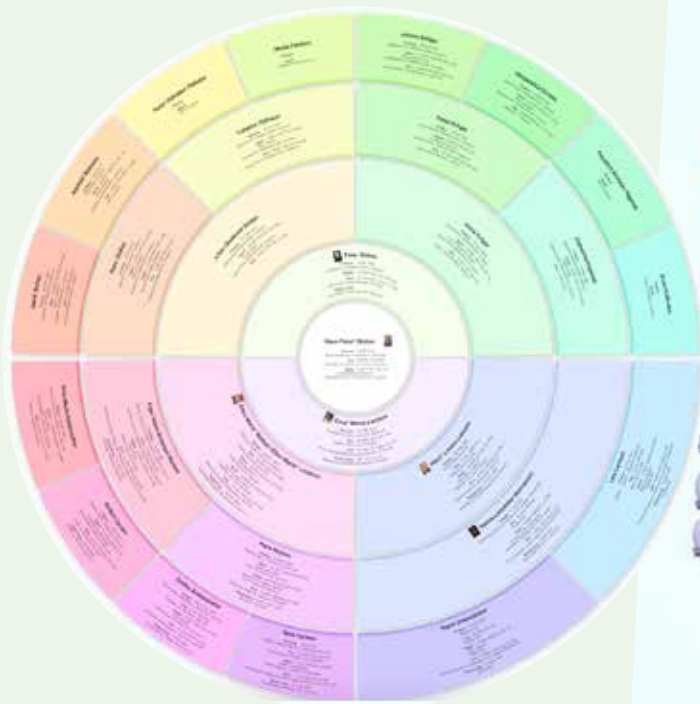

Bild 6. Fjäderdiagram.

Bild 7. Timglas.

slutligen, det viktigaste, nämligen fältet "Källcitat" där man skriver in vilken källa det rör sig om, till exempel Bodarp (M) CI:5 (1890–1900), vilken sida det är i födelseboken eller vilket nummer om den är opaginerad, eventuella citatanteckningar och slutligen värderingen av citatet eller källan, alltså om det är en primär källa eller en sekundär källa. När det är klart klickar man på bakåtmarkeringen uppe till vänster i bilden.

Om man vill säkerställa att personen återges korrekt i Disbyt måste man även lägga in källan i själva fönstret där personen är registrerad, men har man lagt in källan i händelsen är det ju bara att välja "lägg till befintlig källa" i fältet för Källcitat. Man kan naturligtvis även lägga in källorna först i personfönstret och sedan koppla dem till händelsen, så är det där man väljer "lägg till befintlig källa".

Lägga till media

Man kan naturligtvis lägga in foto för de olika personerna och händelserna i databasen, precis som man kan i de flesta andra släktforskningsprogram.

Men här har man en extra finess – man kan redigera foton med ett inbyggt program. Ja, man kan till och med färglägga dem. Ok, det är inte samma kvalitet på färgläggningen som i Photoshop Elements, men det kan man väl inte heller förvänta sig.

Om man vill redigera ett foto väljer man bara ikonen som ser ut som ett par berg ute till vänster i redigeringsmenyn, sedan kommer alla foton man har i programmet fram (se Bild 5).

Under bilden finns en liten ikon "Redigera media" som man kan klicka för att få upp ett redigeringsfönster. De vanligaste bildredigeringsverktögen finns i programmet, till exempel beskära, färglägga, förbättra och korrigera ljus och kontrast. Och återigen är det en stor fördel att allt är på svenska med tydliga förklaringar vid varje verktyg vad det gör så även den mindre vana kan få glädja av funktionerna.

Min bedömning

Jag tycker det är ett program som har många finesser, även om man som gammal Disgen-användare kan

tycka det är enklare att mata in källorna i Disgen. Å andra sidan är det ju så att här skapas mer eller mindre med automatik ett källträd. Man kan ju ibland ha en hel barnaskara som är född i samma församling med något års mellanrum, de finns alltså alla i samma födelsebok fast på olika sidor. Här väljer man "lägg till befintlig källa" och anger respektive sidnummer. Det finns ju ingen koppling till vare sig ArkivDigital, Riksarkivet eller någon annan. Man kan visserligen kolla sina personer mot Family Search, men det är ju som alla andra liknande databaser andrahandsuppgifter, även om de kanske håller lite högre kvalitet än Ancestry och MyHeritage.

Slutligen vill jag visa ett par diagram man kan skapa med hjälp av MacFamilyTree 9: fjäderdiagrammet och timglas (se Bild 6 & 7). ▣

Aktiebrevsamlande och släktforskning

GÄR DET att kombinera samlandet av gamla aktiebrev och släktforskning? Finns det några synergier i den ena eller andra riktningen?

Svaret på båda frågorna bör vara ”ja”. Vem har inte lagt märke till och försökt att veta mera om namnen på de gamla aktiebrev, oavsett om de representerar bolagets grundare, ingår i bolagets styrelse eller är namngiven innehavare av aktien? Själv har jag många gånger frågat mig varför en viss person ingår i styrelsen för ett visst bolag och vilka relationer som kan ha funnits mellan bolaget ifråga och andra bolag vid samma tid. I andra fall kan man se att stiftarna lämnar bolaget relativt snabbt och engagerar sig i helt andra bolag.

Varför? frågar man sig då. Eller också förhåller det sig så att den som tecknat sig för aktier i bolaget relativt snart säljer sina aktier, det vill säga i praktiken överger bolaget. Visste vederbörande mer än andra vid det tillfället? Dyker vederbörande upp som aktieägare i något annat bolag en kort tid därefter? Ja, det är mycket som man kan fundera över och en reflektion som jag inte kan undgå att göra är att frågeställningarna är likadana idag som för 150, 100 eller 50 år sedan.

När man på detta sätt ”botanisera” i sina gamla aktiebrev finns inte sällan i bakhuvudet tankar på att någon släkting kan ha varit engagerad i bolaget. Sådant är ju alltid intressant att få veta. Oavsett hur det gick för bolaget ifråga. Själv tillhör jag en släkt som är relativt väl kartlagd av äldre släkting-

ar. Men ingen av dessa har någonsin nämnt gamla aktiebrev som en källa till sin släktforskning. Därför tillåter jag mig att berätta om en egen upptäckt.

Ett aktiebrev som jag har i min samling gavs ut av Bankfirman Bruno Söderström år 1918. När jag utan egentligt syfte tittade på betyg som min för länge sedan avlidne far efterlämnat, fann jag ett tjänstgöringsintyg från Bankfirman Bruno Söderström, daterat den 15 januari 1917, undertecknat av Bruno Söderström själv. Jag kunde läsa att min far ”från den 12 oktober 1916 t o m den 15 januari 1917 såsom elev tjänstgjort hos oss, har därmed deltagit i arbetet inom våra bank-, fond-, varu- och utländska afdelningar samt biträtt med inom resp. afdelningar förekommande göromål ... och därvid ådagalagt stor flit och noggrannhet i sitt arbete”. Detta får jag alltså veta drygt nittio år senare. Förhållandet, som jag inte haft en aning om, gör naturligtvis min aktie i Bankfirman Bruno Söderström extra intressant. Jag vill då naturligtvis veta mera om Bankfirman Bruno Söderström och finner att de emitterade aktier under vart och ett av åren 1916, 1917 och 1918. Före 1918 innehöll den svenska banklagen inget förbud för en enskild person eller ett handelsbolag att bedriva inlåning från allmänheten, vilket Bankfirman Bruno Söderström delvis ägnat sig åt. En lagändring detta år föranledde bankfirman att grunda ett bankaktiebolag på vilket rörelsen överläts, nämligen Provinsbanken. Bruno Söderström

var en av Provinsbankens grundare och även ledamot av dess styrelse. Hans namnteckning återfinns längst ned till vänster på aktiebrevet. Min far hade då lämnat firman.

Under hösten 1919 övertogs Provinsbanken av Mälareprovinsernas Bank, grundad redan 1903, med Provinsbanken som en av sina större kunder vid den här tiden. Sedan Provinsbankens ytterst prekära ställning blivit känd, tvingades Mälareprovinsernas Bank att rädda resterna av Provinsbanken, bland annat genom en nyemission 1919. Svåra tider närmade sig snabbt för de svenska bankerna och 1922 var bankkrisen ett faktum. Mälareprovinsernas Bank rekonstruerades det året – rekonstruktionen var avslutad i augusti 1922 – varvid avskrivningar på cirka 60 miljoner kronor gjordes för förlusttäckning.

Den rekonstruerade banken namnändrades till Mälarebanken som tillfördes friskt aktiekapital 1922. Banken övertogs per årsskiftet 1925/26 av Svenska Handelsbanken.

Tack vare min far (som efterlämnade ett och annat dokument av ”historiskt” värde) har jag fått lära mig en hel del om Provinsbanken, om Mälarebanken och om min fars arbetsgivare i slutet av år 1916. Så nog finns det fog för att relatera sina släktdokument till de gamla aktiebrev och vice versa. Jag är övertygad om att det mesta i det här sammanhanget ännu är ogjort. Lycka till du som är intresserad av såväl gamla aktier som den egna släkten! ▣

Ingen dans på rosor

“Efter sju sorger och åtta bedrövelser” lär vara ett bibliskt ordspråk men det känns som det skulle passa in på min berättelse om två kvinnor vid namn Anna födda 1847, på Kollandsö, Västergötland och i Tosterup, Skåne.

VINTER-VÅR HALVÅRET innebär för mig ofta mer tid till släktforskning och i samband med det lite tid till eftertanke och reflektion. Så inte minst nu i pandemins tider. Nu har det blivit en del arbete med släkt från min frus och svärmors sida på Kollandsö i Västergötland och från min mors sida i Tosterup, Skåne.

Av en slump råkade jag fastna för två kvinnor, båda med namnet Anna och som var födda 1847. Det finns ingen annan koppling mellan dem förutom namn, födelseår och liknande familjeöden med barnafödande vartannat år och att båda förlorar fyra barn var innan barnen fyllt 10 år.

Det är cirka 40 mil fågelvägen mellan Kollandsö och Tosterup och för en så där 175 år sedan, var det ett avstånd som gjorde det mer eller mindre omöjligt för att ens vägar skulle korsas. Det gjorde det inte heller för dessa båda. Inte förrän min hustru och jag får barn vävs en tunn tråd ihop till historien.

De båda kvinnorna växte upp, bildade familj och levde i en tid med väldigt stora förändringar som industrialiseringen, svältåren 1867–1869 samt den stora emigrationsvågen under andra halvan av 1800-talet. En Anna fick också uppleva åren under första världskriget och spanska sjukans härjningar mellan 1918 och 1920.

Det var tuffa förhållanden och många sorger. Kvinnorna måste ha varit otroligt starka för att kunna dra sådana lass. Hur klarade man det både kroppsligen och själsligen? Frågorna och funderingarna är många. Finns det någon, om än mikroskopisk koppling/påverkan, från dåtid till nutid i familjerna?

Anna från Tosterup i Skåne

Anna Andersdotter föddes den 12 oktober 1847 på Munka Tågarp nummer 5, vid Tosterup, strax utanför Ystad i Skåne. Föräldrarna hette Metta Nilsdotter och Anders Månsson. Anna Andersdotter är min morfars mor.

Anna var 18 år och bodde hemma på Munka Tågarp nummer 5 när hon träffade Jöns Nilsson. Jöns var 24 år gammal och jobbade som dräng på granngården Munka Tågarp nummer 1. Han var född som oäkting och gissningsvis var han kanske inte betraktad som det bästa partiet i Annas föräldrars ögon. Anna är nummer två i en barnaskara på fyra. Hennes enda bror, Måns, blev endast 9 år gammal.

Troligen blev det bråttom med lysning mellan den 18-åriga Anna och den 24-åriga Jöns. Detta sker den 29 juni och bröllopet äger sedan rum den 25 augusti. Då är Anna redan gravid med första sonen vilket bör ha varit svårt att dölja, om man nu ens försök-

te det. Första sonen Ola föds nämligen redan den 9 oktober 1866.

Det verkar dock ha gått bra med både äktenskap och förhållandet till Annas föräldrar då det blir Anna och Jöns som senare tar över gården Munka Tågarp nummer 5. Där får sedan Anna och Jöns 14 barn under 28 års tid.

Av de 14 barn som Anna och Jöns får, emigrerar två till USA. Först Ola, deras förstfödde och senare även hans sex år yngre bror Per.

Fyra av Anna och Jöns barn dör innan de fyllt fem år, i sjukdomar som idag hade botats med penicillin.

Dödsorsaker enligt kyrkböckerna:

- Nils (1) född den 2 mars 1876 (2 år). Dödsorsak strupsjuka = difteri, krupp.
- Anders, född den 1 mars 1876 (7 mån). Dödsorsak strupsjuka = difteri, krupp.
- Nils (2) född den 5 februari 1877 (23 dagar). Dödsorsak hjärnfeber = hjärnhinneinflammation.
- Johan, född den 30 september 1893 (4 år). Dödsorsak ej angiven.

En vana från denna tid är att man ofta fortsätter att använda samma namn om och om igen när något barn dör. Jöns och Anna får tre pojkar som de ger namnet Nils. Den siste är den som överlever men även han får ett tungt liv som jag beskriver lite senare.

Anna Andersdotter 1847–1905.

Anna och Jöns grav på Tosterups kyrkogård.

Anna föder 14 barn varav elva är pojkar och tre flickor. Anna är 46 år och Jöns 52 när sista barnet, ett flickbarn, föds 1894. Hon döps då efter modern till just Anna. Vid 57 års ålder dör Anna Andersdotter. Dödsorsaken anges som "njurlidanden" och dottern Anna är då endast 11 år gammal. Njurlidanden kan troligen översättas till njursvikt och hade nog även det gått att få ordning på med penicillin. Den lilla flickan, som vi släktingar senare kom att kalla Faster Anna, fick inga egna barn. Jag minns henne väl som en snäll tant, som alltid var med på våra födelsedagar och gav oss väldigt fina presenter, till exempel armbandsur. Faster Anna dog 1988.

Hur klarar man av att föda 14 barn under 28 år, mer eller mindre vartannat år och ibland både föda och begrava barn samma år? Min egen fundering är att Anna måste ha varit en väldigt stark kvinna, men fullständigt utsliten när hon dog 57 år gammal.

Annas son Nils, det vill säga, en av min morfars många bröder, den tredje sonen med namnet Nils, var 27 år gammal när han gifte sig med sin några år yngre Cecilia. Nils och Cecilia fick elva barn mellan 1908 och 1926.

I Nils och Cecalias fall så dog åtta av de elva barnen mellan 1915 och 1923. Sex av dem hann inte ens fylla ett år. De dog i sjukdomar som mässlingen, influensa, lunginflammation, lufttröskatarr, tarmvred, hjärnhinneinflammation etcetera. Detta är sjukdomar som vi idag botar med penicillin. Även i denna familj föddes och dog barn mer eller mindre varje år. Cecilia var 27 år när första barnet föddes och 45 när det sista kom, vilket innebär att hon får 11 barn på 18 år. Cecilia blev 78 år och dog 1960. Endast tre månader senare dog Nils 80 år gammal.

Levnadsödena verkar nästan ha upprepat sig. Den ständiga frågan som uppstår är hur man hanterar sådana tragedier? Är det dessutom så att minnen och skeenden kan påverka gener på något sätt så att de förs vidare i släkten?

Vi har det allt väldigt bra idag trots dagens vedermödor med social distansering i pandemins tider.

Anna från Kollandsö

Anna Kajsa Svahn föddes den 5 mars 1847 på Stora Torpargärdet vid Läckö slott och hon döptes efter sin farmor Anna Cajsa Svan. Anna återfinns

bland min hustrus Karins släktingar. Det är hennes morfars faster.

Anna Kajsas föräldrar är Johannes Magnusson Svan och Maja Sofia Sunnergren. Johannes var hemmason på Stora Torpargärdet. Svan-släkten var stor och utbredd under 1600–1700 talet på Kollandsö och lär ha kommit dit som djurskötare på Magnus de la Gardies slott Läckö.

När Anna Kajsa var två år gammal och familjen växer, flyttar de till torpet Källeberg. Anna Kajsa är nummer två i en syskonskara på sex barn. Att hushållet var fattigt kan man anta då fadern 1862 dömdes för snatteri. Familjen bodde dock kvar på Källeberg fram till 1865 då Johannes dog i lunginflammation. Året innan, när Anna Kajsa var 17 år, flyttade hon hemifrån in till Lidköping och börjar tjäna som piga bland annat i stadskassören Albert Peterssons familj.

Året efter de svåra svältåren 1867–1869 gifte sig Anna Kajsa, 23 år gammal, den 30 september 1870 med Jan Fredrik Larsson. Nästan på pricken 9 månader senare föddes deras första barn, Anton Karl.

De får sammanlagt nio barn mellan åren 1871 till 1892, vilket också blir ett

Min morfar Ingvar Jönsson med min lillebror Per på Tosterups kyrkogård 1962.

barn ungefär vartannat år. Av dessa kommer fyra barn att begravas innan de fyllt 10 år. Den 3 augusti 1879 föddes Jakob och bara några veckor senare dog deras förstfödde Anton Karl den 29 augusti, endast 7 år gammal.

Den 5 mars 1884 dog sonen Johan Albert, 9 år gammal, när Anna Kajsa var höggravid. Den 1 maj föddes sedan dottern Maria. Vi återkommer till henne längre ner.

Det är näst intill omöjligt att föreställa sig hur otroligt tungt det måste vara att både föda och begrava barn inom loppet av några månader. I dödböckerna hittar man följande:

- Anton Karl, född den 19 januari 1879 (7 år). Dödsorsak ej angiven.
- Sara, född den 16 maj 1883 (8 mån). Dödsorsak ej angiven.
- Johan Albert, född den 5 mars 1884 (9 år). Dödsorsak ej angiven.
- Erik Petrus, född den 14 januari 1894 (3 år). Dödsorsak kikhosta.

Lille Frits Joel föddes som oäkta son, 1905, till Anna Kajsas dotter Maria. Han fick flytta hem till sin mormor och morfar när han var knappt 2 år gammal. Morfar Jan Fredrik dog året därpå, 1908, i cancer. Frits

Joel blev kvar i nästan tre år innan han skickades vidare till olika fosterhem. Innan han ens hunnit fylla 10 år hade han flyttat runt till Jörlanda, Tjörn och Björkö. Under tiden var hans mor Maria intagen på Gibraltar fattigvårds- och försörjningsanstalt i Göteborg. Detta var ett så kallat "sjuk- och vårdhem för sinnessjuka, kroppssjuka, tuberkulossjuka och med en avdelning för försörjningshjon". Det öppnades 1888 och fungerade som vårdinrättning ända fram till 2000.

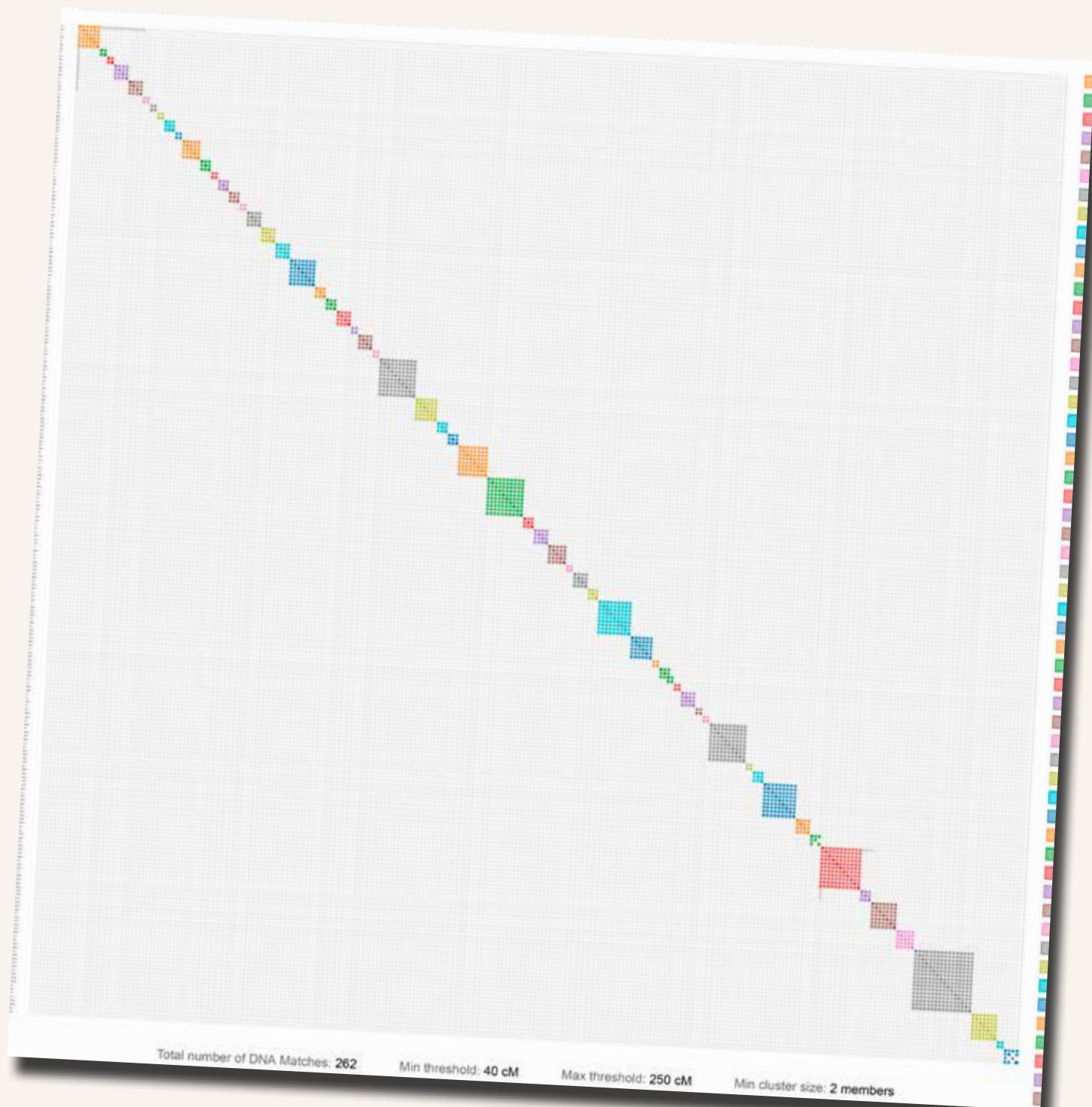
Anna Kajsa fick ett relativt långt, men bitvis väldigt hårt och slitsamt, liv. Hon dog i cancer den 15 oktober 1919 i Otterstad vid 72 års ålder. Detta är året efter första världskrigets slut och mitt under spanska sjukans härjningar.

Det var orostider, fattigdom, svält, dop och begravningar. Det var stearinljus till belysning, det var matlagning och uppvärmning med ved i vedspis eller öppna spisar. Det var trängsel med flera i varje säng, det var loppor och ohyra. Det var utedass och vatten från brunn. Barnafödande skedde främst i hemmet med hjälp av en jordegumma. Så gick livet vidare, sommar, höst, vinter och vår.

Det sägs att det var bättre förr, och kanske ligger det något i det om vi idag jämför med för ett år sedan innan coronakrisen, men knappast om vi jämför med hur våra båda "Annor" hade det för så där 150 år sedan.

Enligt min släktforskningsstatistik dog cirka 12 % av barnen innan 10 års ålder, varav 6 % dog innan de fyllt 1 år. Dessa båda "Annor" hade det värre. För Anna från Tosterup blir motsvarande siffra 29 % och för Anna Kajsa blir det ruggiga 44 % av barnen som dör innan de fyllt 10 år.

Så inte sjutton var det bättre förr! Var det någon dans på rosor, så var det allt ena taggiga rosor. ▣

4	148002578	181235610		7061	FTDNA	38	91	
4	148002578	164609000		5204	FTDNA	16.4	119	M
4	148084381	166234215		3591	FTDNA	15.2	54	
4	148084381	167014270		3709	FTDNA	19.3	57	M

Segmentklusteranalys från Genetic Affairs med data från FTDNA.

DNA-krönika

JAG HAR insett att det ibland inte är enklare att hitta kopplingen till en hög DNA-träff. Det betyder ofta att vi är släkt på flera olika sätt, lite längre bakåt i tiden. Och det är även svårt att veta av vem jag ärvt gemensamma segment eller ge någon ledning till olika frågeställningar man kan ha. En något sämre träff, kanske runt 50 cM, eller ända ner till 20 cM kan vara enklare att hitta kopplingen till eftersom det då oftare gäller släktskap via enbart en gren.

Jag har utforskat Genetic Affairs hybridsegmentkluster för att se vad det kan ge. Man laddar upp sina träfflistor på webbplatsen och så skapas kluster med gemensamma segment och sannolikt släktskap för alla testbolagen.

Det är mycket viktigt att man inte har bytt namn på filerna från testbolagen. Du kan lägga till tecken, men inte ta bort några eftersom funktionen förväntar sig vissa ord i filnamnen. Sedan får man vänta ett tag innan det kommer ett mejl med resultatet. Ibland kommer det aldrig något resultat vilket ofta beror på time out. Verktöget har så mycket data att behandla att det tar för lång tid till resultat. Då är det bara att ändra sina inställningar av min- och max-värden. Utvecklaren tipsar om att om man försöker göra en segmentanalys och det inte verkar hända något bör man höja minsta överlappning som i grunden är inställd på 10 cM. Jag ändrade så att mina träffar skulle dela minst 40 cM totalt.

Om man sedan glömmer bort vilka inställningar man använde så finns all information om det sparad i resultatfilerna. Där beskrivs ingående hur analysens olika steg gått till och hur olika träffar valdes bort.

Segmentanalysen är intressant. Särskilt när man gör en stor hybridanalys för resultat från både FamilyTreeDNA

(FTDNA), MyHeritage (MH) och 23andMe. Om man har kopplat några träffar till sitt släktträd på FTDNA och fått blå och röda gubbar så sparas uppgift om träffen är på mamma eller pappas sida och den informationen visas i tabellen över segmentanalysen vilket gör det enklare att se vilken sida segmenten kommer ifrån. Men man måste själv försäkra sig om att alla i klustret kommer från samma sida av släkten. Det blev 60 segmentkluster för enbart FTDNA och över 300 med de tre bolagen tillsammans! Min hybridanalys baserades på 41 344 överlappande segment från 1658 DNA-träffar.

När man ska studera resultatet är det klokt att stänga ner alla andra program, fönster och flikar eftersom det kräver ganska mycket prestanda för att grafiskt visa information för så många kluster. Den animerade klusterbilden som visas i webbläsare ser bra ut, men det finns flera Excelfiler att ladda ner så att man enkelt kan göra anteckningar för de olika träffarna och klustren. Det tog flera försök innan jag fick resultatet skickat, men min dator orkade inte visa den grafiska bilden över klustren. Och det gör inget eftersom den skulle ha varit så gott som oläslig. Tabellerna nedanför grafen visades dock, så det var bra.

Sedan är det bara att studera varje kluster och anteckna om det är på mammas eller pappas sida, och kanske mer specifikt än så. Man bör kunna hitta gemensam ana för alla i samma kluster.

I WATO version 2 kan man importera en Gedcom-fil, eller manuellt ange kön, dödsår och födelseår, vilket man även kan göra för "target name", den som ska passas in i släktträdet, för att hänsyn till ålder ska tas med i hypoteserna. Den här versionen av WATO kan även automatiskt lägga till

hypoteser. Många verkar dock tycka att det blir så många hypoteser att det är svårt att överblicka.

I WATO v1 har jag bara en möjlig hypotes för en okänd fader i min släkt. Det ultimata resultatet. Men i WATO v2 har jag ingen möjlig hypotes alls. Den automatiska funktionen ger 22 hypoteser som är matematiskt möjliga. Med några födelse- och dödsår ifyllda la WATO upp 7 hypoteser, men bara två av dem var matematiskt möjliga. Däribland jag som barn till någon vars bror föddes 1819. Det känns ju inte så troligt. Jag fyllde i datum för ännu fler personer och fick fem nya hypoteser som alla var markerade som möjliga. Det verkar som att funktionen inte tar hänsyn till att syskon är födda på 1700-talet, det måste vara den eventuella föräldern som har ett födelseår för att den ska kalkylera med det.

När jag hade fyllt i födelseår för alla syskonen på 1700-talet fick jag inga föreslagna hypoteser! Jag testade att ta bort några grenar som jag har fler släktskap till, även om det är avlägset, och fick nio nya hypoteser som jag kan se inte är möjliga. Jag testade flera olika justeringar men hela tiden får jag hypoteser där man menar att jag hör till samma generation som de födda i slutet av 1800-talet eller början av 1900-talet. Jag ändrade också så att jag blev 20 år yngre eller 40 år äldre och så vidare, men hypoteserna blev trots det inte mer sansade. Tyvärr verkar inte WATO hjälpa mig alls just nu. Synd.

Om jag själv avgör vilka hypoteser som är möjliga verkar det gå att avgränsa sökandet efter den okända fadern till en specifik gren i alla fall. Det finns inte någon klar vinnare, men de sex främsta hypoteserna hör till denna gren. ▣

Disgen och DNA-släktforskning

Dis erbjuder inga DNA-tester och kan därför inte ge några DNA-matchningar. Men när du väl gjort ett DNA-test och fått en träfflista kan dina data börja samlas i Disgen – som kan vara ett verktyg även i din DNA-forskning!

DEN SOM gör det för släktforskare mest intressanta testet, ett autosomalt DNA-test (allt utom könskromosomerna), får idag ofta en träfflista på tusentals personer. Testföretagen erbjuder olika verktyg för att hjälpa till att fastställa släktskap. Några verktyg följer med rapporten av testresultatet, andra får den som prenumererar på en viss tjänst. Faktum är att flera av dessa verktyg finns inbyggda i Disgen – kanske utan att ens dess programutvecklare vet om det. Disgen har flera verktyg som kan vara kraftfullare, bättre och lättare att använda, än de produkter som testföretagen lanserat.

Disgen ger möjlighet att pussla ihop flera parallella släktträd som får växa samman. Disgen kan lagra DNA-informationen om dina DNA-träffar strukturerat och sammanställa informationen som en kromosomkarta samt påvisa kluster av släktingar som

är inbördes släkt. Det finns även sökfunktion för DNA-segment och släktrelationer.

Det är flera unika funktioner i Disgen som tillsammans erbjuder dessa möjligheter. Men funktionerna används på ett lite annorlunda sätt än vad många släktforskare är vana vid. Det är viktigt att lära sig funktionerna ordentligt om man vill använda Disgen som ett DNA-verktyg!

Bland de funktioner som används utöver de helt vanliga är ”skapa ny oberoende man/kvinna”, specialnotis, flaggor, dubletter, datamapp, export och import, skapa söklistor och export av söklistor till Excel. Helt centralt är funktionen källträd. Den som nöjt sig med att klistra in källhänvisning från ArkivDigital eller Riksarkivet får börja från grunden. Sist men inte minst har Disgen många möjligheter till utskrifter av speciella slag.

Nackdelen med Disgen som DNA-verktyg är främst användarvänligheten. DNA-funktionerna är inte samlade till ett eget fönster och de saknar för ändamålet förprogrammerad struktur. Men det är väl mödan värt att lära sig dessa funktioner i Disgen! De är inte svårare än att sätta sig in i alla andra DNA-verktyg. Användarvänligheten borde vara enkelt avhjälpt till en kommande version av Disgen.

Registrera DNA-segment

DNA är en källa. Och i Disgen kan varje kromosom betraktas som en egen källa. Segmentet på respektive kromosom kan visas i källhänvisningen.

De flesta testföretag ger möjlighet att ladda hem data om DNA-träffarna i en csv-fil. Dessa kan sedan öppnas i Excel och liknande program.

Uppgiften kopieras och överförs till en specialnotis i Disgen. Jag börjar

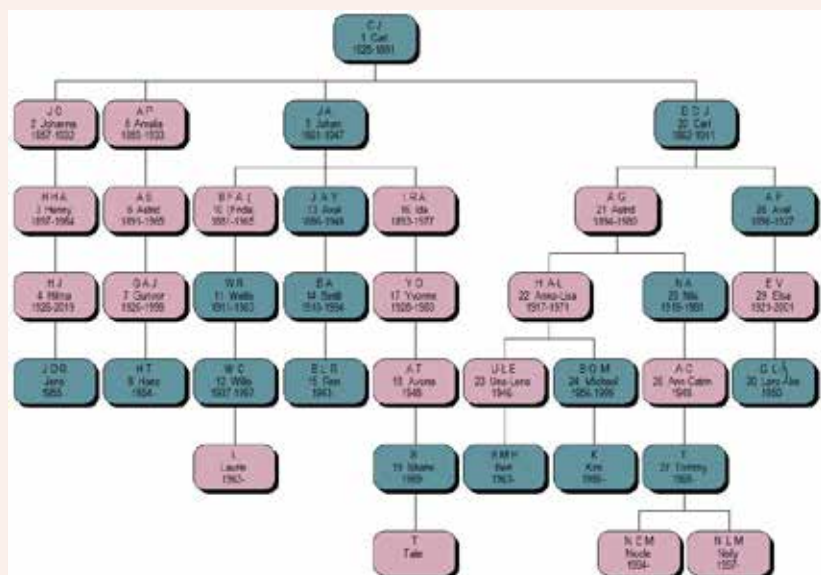

Bild 1. Släktskapstavlan som är framställd och utskrivet i Disgen visar släktskapet mellan flera DNA-testade. Ett system av flaggor hjälper dig att hålla reda på linjerna.

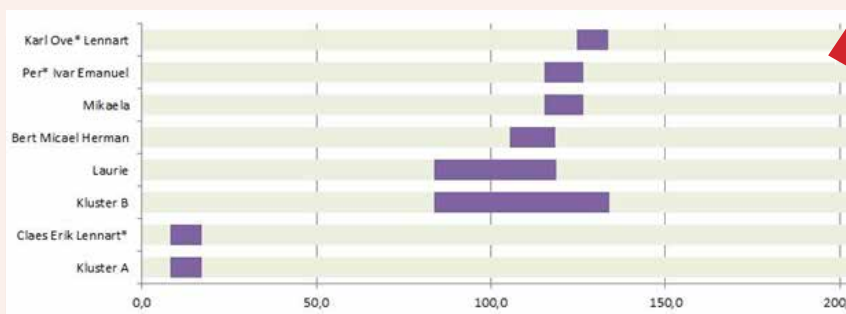

Bild 2. Funktionen liggande stapeldiagram i Excel kan visualisera segmentinformation.

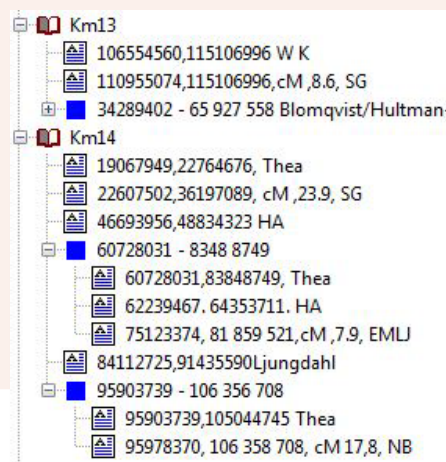

Bild 3. Segmentdata kan registreras som källhänvisningar i Disgen.

med att klistra in uppgiften i anteckningar. Därefter kopierar jag rad för rad och registrerar som hänvisning under respektive kromosom.

När data för flera nära DNA-träffar kopierats in framträder snart ett mönster. Söker man en okänd fader eller farfar kan DNA-träffar, som är möjliga släktingar till den okände, samlade på detta vis vara en bra utgångspunkt för vidare analys. Studerar man flera kromosomer får man underlag för klusterdiagram. Vill man skriva ut (med eller utan namn) väljer man utskrift via källa.

Från Excelfilen kan uppgifterna omvandlas till en kromosomkarta med hjälp av Excelfunktionen liggande stapeldiagram. Bilden kan läggas in i Disgen där okända kan ges "definierad kön" för att separeras från annan släktforskning.

Disgens utskriftsval ger möjlighet att skapa en ansedel för alla som

delar DNA på kromosom 14 eller få en söklista utskrivet till Excel. Man söker då dem i den vanliga sökfunktionen och väljer sedan vad man vill göra.

Tips

Om du också vill testa några av funktionerna jag skrivit om men vill lämna din ordinarie släktforskning opåverkad kan du:

- Skapa en ny datamapp som du kan kalla DNA-släktforskning.
- Exportera din vanliga släktforskning till en Gedcom-fil.
- Importera denna Gedcom-fil till den nya datamappen.

Nu kan du fritt testa och arbeta med alla de idéer som presenterats. Mer detaljerad information kommer att finnas på annan plats som meddelas på Dis webbplats. □

De instruktioner för användning av Disgen som ges i artikeln är skribentens egna idéer och stöds inte av Dis. Det innebär att våra faddrar inte kan svara på frågor om denna process.

ArkivDigitals register

Ett samarbete med föreningen Släktdata har gjort ArkivDigitals personregister större och bättre. Det är en av flera registernyheter på sistone. En annan är att BiS växer och snart omfattar åren 1820–1947.

Samarbetet med föreningen Släktdata innebär att över 1,5 miljoner registerposter till födelse-, vigsel- och dödböcker har tillförts de register som i ArkivDigital kallas ”Födda/Vigda/Döda, delar av Sverige”. Merparten rör församlingar i västra Sverige. Med tillskottet omfattar nu de tre registren närmare 10 miljoner poster.

Exakt vilka församlingar och vilka år som ingår i de tre registren framgår i ArkivDigital.

Gör så här:

1. Klicka på blå knappen *Registersökning* och välj önskat register under *Registerkälla*, exempelvis *Födda, delar av Sverige*.

2. Längst ner (under sökfälten *Enkel sök* och *Avancerad sök*) finns en hjälptext som i stora drag beskriver registrets innehåll. Den slutar med länken ”Läs mer...”.

3. Klicka på länken och en detaljerad lista öppnas i ett nytt fönster. Där framgår exakt vilka församlingar och år som ingår samt vem som har gjort registret (se bilden).

Ett exempel: I ArkivDigitals register *Födda, delar av Sverige* ingår födelseboken för Skallsjö socken i Älvsborgs län som är registrerad för åren 1689–

Sök i register

Återställ formulär Sök

Registerkälla

Födda, delar av Sverige

Enkel sök **Söktips**

darelius

☐ Ungefärlig sökning

Avancerad sök

Namn +

Födelseuppgifter +

Dopuppgifter +

Fadern +

Modern +

Födda, delar av Sverige

Personregister till födelse- och dopböcker, från det att de började föras (vanligtvis i slutet av 1600-talet) till 1800-talets andra hälft, i många fall även senare. Registret omfattar hela Kronobergs län, större delen av Värmlands län, ett åttiotal församlingar i landskapet Södermanland samt vissa församlingar i Blekinge län, Jönköpings län, Kalmar län, Kristianstads län, Norrbottens län, Stockholms län/stad, Västernorrlands län och Örebro län. Dessutom ingår hela Blekinge län, Gotlands län, Gävleborgs län, Göteborgs och Bohus län, Hallands län, Jönköpings län, Kalmar län, Norrbottens län, Skaraborgs län, Stockholms län/stad, Södermanlands län, Uppsala län, Värmlands län, Västerbottens län, Västernorrlands län, Västmanlands län, Älvsborgs län, Örebro län och Östergötlands län för åren 1800–1840. Registret är ett pågående projekt och mer sökbart material kommer att tillkomma efterhand.

[Läs mer...](#)

Under sökfälten finns en text som berättar vad varje register innehåller. Den är ganska övergripande hållen, men i slutet finns länken "Läs mer..." som leder vidare till en mer utförlig lista. Där framgår exakt vilka församlingar och vilka år som ingår i registret (i detta fall "Födda, delar av Sverige"). Ta för vana att läsa dessa texter och klicka på länken. Släktforskningen blir lättare när du vet vilka frågor som du kan förvänta dig svar på i de olika registren.

Sökresultat

35 poster matchar din sökning

Peter - Fö
Född 1830

August W
Född 1787

Klara Jud
Född 1890

Britta - Fe
Född 1826

Ingrid Do
Född 1900

Conrad A
Född 1794

Johan Gu
Född 1786

Emanuel
Född 1806

Johannes
Född 1815

Anders R
Född 1785

Carl Chris
Född 1812

Catharina
Född 1791

Axel Jaco
Född 1792

Otto - Fö
Född 1790

Anna Mar
Född 1805

Ullrica - F
Född 1810

Andrietta Margareta - Födda,
Född 1793-10-11 i Storkyrkoförsamlingen

1714 och 1729–1840 (boken har en lucka åren 1715–28). Dessa registerposter härör från föreningen Släktdata och från ArkivDigital. Invid varje registerpost finns sedan uppgift om vem som skapat just den posten.

Det är inte bara Släktdatas registerposter som tillkommit på senare tid. Födelse-, vigsel- och dödböckerna har också växt med ett antal församlingar i Pitebygden (från Pitebygdens forskar-

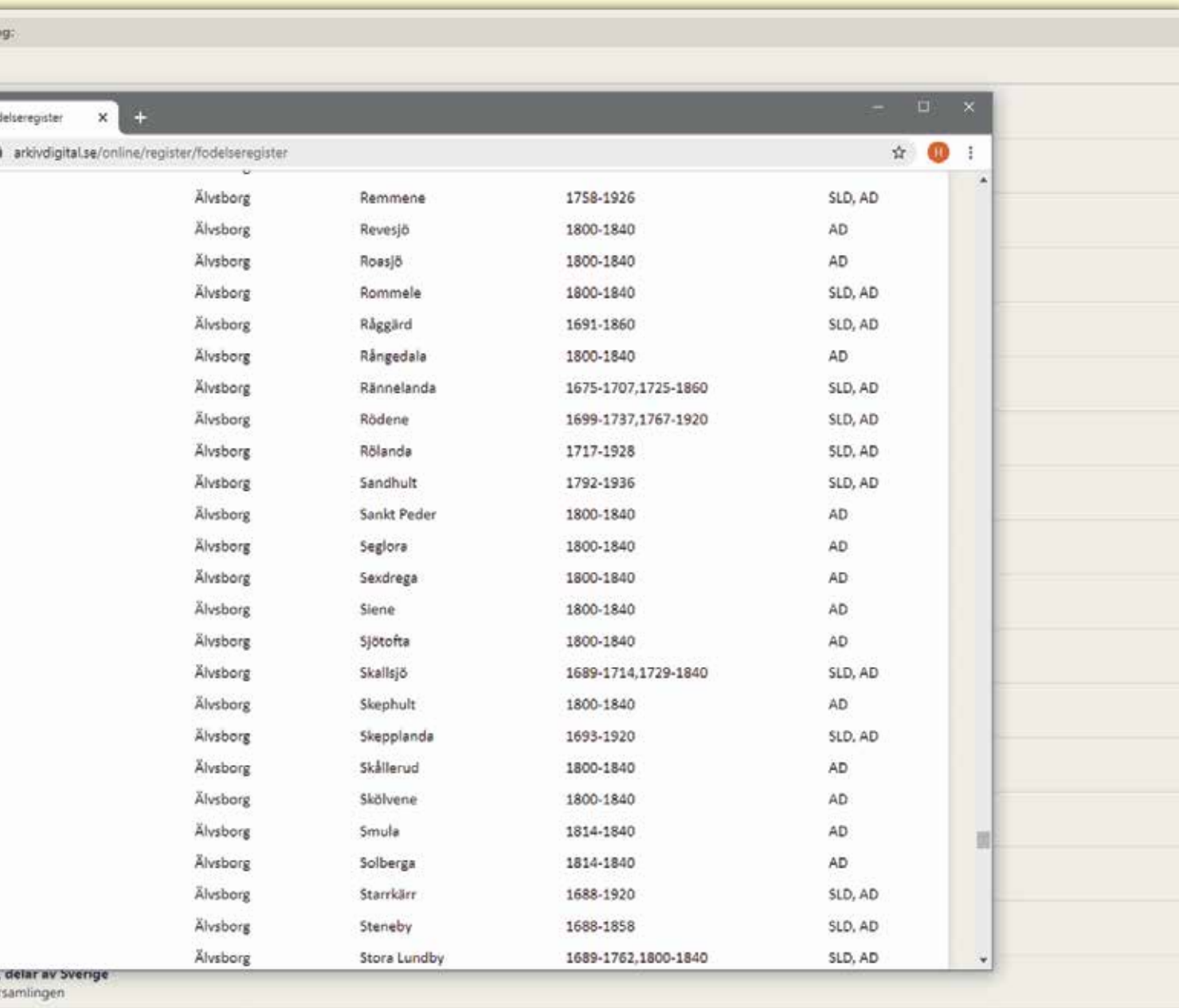
förening) och Råneå socken i Norrbotten samt några församlingar i Nora med omnejd i Västmanland.

I egen regi har ArkivDigital registrerat födelse- och vigselböcker för hela Sverige åren 1800–40. Nu fortsätter vi bakåt i tiden med perioden 1750–99.

BiS växer ytterligare

ArkivDigitals största personregister är BiS, *Befolkningen i Sverige 1840–1947*.

r växer sig allt större

Ålvsborg	Remmene	1758-1926	SLD, AD
Ålvsborg	Revesjö	1800-1840	AD
Ålvsborg	Rosjö	1800-1840	AD
Ålvsborg	Rommele	1800-1840	SLD, AD
Ålvsborg	Råggård	1691-1860	SLD, AD
Ålvsborg	Rångedala	1800-1840	AD
Ålvsborg	Rännelanda	1675-1707,1725-1860	SLD, AD
Ålvsborg	Rödene	1699-1737,1767-1920	SLD, AD
Ålvsborg	Rölunda	1717-1928	SLD, AD
Ålvsborg	Sandhult	1792-1936	SLD, AD
Ålvsborg	Sankt Peder	1800-1840	AD
Ålvsborg	Seglora	1800-1840	AD
Ålvsborg	Sexdrega	1800-1840	AD
Ålvsborg	Siene	1800-1840	AD
Ålvsborg	Sjötofta	1800-1840	AD
Ålvsborg	Skallsjö	1689-1714,1729-1840	SLD, AD
Ålvsborg	Skephult	1800-1840	AD
Ålvsborg	Skeplanda	1693-1920	SLD, AD
Ålvsborg	Skållerud	1800-1840	AD
Ålvsborg	Skölvne	1800-1840	AD
Ålvsborg	Smula	1814-1840	AD
Ålvsborg	Solberga	1814-1840	AD
Ålvsborg	Starrkärr	1688-1920	SLD, AD
Ålvsborg	Stenieby	1688-1858	SLD, AD
Ålvsborg	Stora Lundby	1689-1762,1800-1840	SLD, AD

med drygt 133 miljoner poster. Inom kort utökas det med tjugo år så att det omfattar 1820–1947. Registreringen fortsätter sedan ytterligare bakåt i tiden. Målet är att Sveriges samtliga husförhörslängder och församlingsböcker ska ingå i BiS.

Fler bouppteckningar

Ett annat av ArkivDigitals registerprojekt gäller bouppteckningar. Målet är

att skapa ett register som omfattar Sveriges alla bouppteckningar från äldsta tid till omkring 1960.

Nyligen tillkom material från Gävleborgs, Jämtlands, Norrbottens, Uppsala, Västerbottens och Västernorrlands län, totalt en kvarts miljon poster, så att registret nu omfattar närmare 2 miljoner poster. Uppdateringen innebär att flertalet häradsrätter i de nämnda länen är registrerade en bit in på 1900-talet.

Så sent som i augusti utökades bouppteckningsregistret med närmare 200.000 poster från Södermanlands och Västmanlands län, för det mesta fram till omkring år 1900.

Håkan Skogsjö

DNA-testernas etnicitetskartor

GOD SAVE the Queen! Det pampiga musikstycket ekar i rummet medan det kokande vattnet porlande hålls ned i tekoppen i vad som strax kommer utgöra en njutbar kopp Earl Grey, och doften från de färdiggräddade sconesen får nästan nashåren att ställas i givakt likt den skarpaste soldaten i Drottningens livgarde utanför Buckingham Palace. När jag tar en tugga av de syltbelädda bakverken till styckets avslutande toner, avrundat med en klunk av det bergamottsmakande teet, lyfter allt till ett majestätiskt anglosaxiskt crescendo, och resultatet av mitt nya DNA-test känns så självklart – det är klar att jag är 42 % britt! Men stämmer detta verkligen? Är DNA-kartorna en rimlig sammankallande grund för kalas?

Vad kan sägas om etnicitet?

DNA-tester har blivit en av de snabbast växande branscherna i världen, vilket flertalet etablerade nyhetsmedier rapporterat den senaste tiden. Antalet personer som låter testa sig för att få reda på mer om sitt ursprung ökar kraftigt för varje år. Vissa är släktforskare som vill använda resultatet som en komplettering till pappersforskningen, men allt fler beställer testerna mer som en rolig grej, och då främst med de utlovade etnicitetsuppskattningarna och ursprungskartorna i åtanke – en till synes exakt

procentuell uppdelning över var på jordklotet ens egna förfäder härstammade.

Dessa etnicitetskartor är dessutom oftast det som mest framträdande marknadsförs hos de stora DNA-företagen. Formuleringar som “Vem är du?”, “Förvåna dig själv – avslöja ditt etniska ursprung”, och “Upptäck var du kommer ifrån” är det första hemsidorna proklamerar till besökarna. Det talas om etnicitetskartorna i fikarummen på arbetsplatserna och i genealogiforum på nätet, och nyligen har dessutom även några av de dominerande företagen initierat samarbeten med flertalet av Sveriges största så kallade “influencers” på Youtube, vilka i rekamsyfte filmar när de DNA-testar sig för att ta reda på sin “verkliga” etnicitet inför hundratusentals följare.

Och visst låter det onekligen smidigt – istället för genomletande av gamla husförhörlängder skrivna i spretig tysk skrivstil får man veta sanningen om sitt ursprung genom att skicka en smula avskrapad DNA-vävnad till ett laboratorium. Dock finns det ett klassiskt kursivt men – etnicitetsresultaten avslöjar inte riktigt sanningen kring ens ursprung på det sätt testen marknadsförs eller det sätt resultaten presenteras.

Personligen har jag gjort DNA-tester hos exempelvis både FTDNA och MyHeritage. Min ursprungliga etnici-

tetsuppskattning hos FTDNA löd 71 % skandinavisk, 10 % finländsk, 10 % östeuropé, 7 % brittisk och 2 % sydöst-europé. Lite småexotiskt, eller hur? Men resultaten från MyHeritages test var dock av mer uteslutande nordliga breddgrader, med 88,9 % skandinavisk och 11,1 % finländsk börd – alltså helt utan de tjugo procentenheter av östeuropeiskt och brittiskt inslag som påvisades i testet hos FTDNA. I början av oktober fick jag dessutom ett mejl om att FTDNA hade uppdaterat och preciserat beräkningsmetoderna bakom sin etnicitetsuppskattning, varmed ett nytt och mer precist testresultat fanns att beskåda. Detta tredje resultat löd 51 % skandinav, 42 % britt och 7 % finsk.

Alltså hade 35 procentenheter brittisk börd tillkommit, och det östeuropeiska inslaget helt försvunnit, sedan det första testresultatet hos samma företag. Enligt det senare resultatet bör jag alltså vara nästintill halvbritt, medan jag enligt MyHeritage inte är britt överhuvudtaget. Tre olika etnicitetsuppskattningar hos två olika företag ger alltså tre skilda resultat med relativt betydande variationer, vilket illustrerar ett av DNA-kartornas grundfundament – geografisk etnicitetsbestämning genom autosomal DNA-analys är inte på något vis en exakt vetenskap. Varför? Jo, alla människor är ju ytterst släkt med varandra, och människans DNA är från individ

till individ, oavsett världslig hemvist, ungefärligen 99 % helt identiskt. Vissa DNA-mönster är dock vanligare i vissa delar av världen än andra, och DNA-företagen har utifrån detta delat in jordens befolkning i olika geografiska och genetiska referensgrupper, vilka består av insamlad DNA från människor som företagen anser – för att citera – ha “djupt” ursprung i regionerna. Ens etnicitetsuppskattning beräknas därefter genom att ett inskickat DNA-test jämförs mot referensgruppens DNA, för att analysera mönster och likheter med testarens DNA-segment mot de geografiska referensgruppens segment, vilket slutligen resulterar i en etnicitetsuppskattning.

Av flera anledningar ger denna metod inte ett definitivt svar på en testpersons biologiska härkomst. För det första så finns det inte någon DNA-kod eller segment som säkert kan bestämmas vara historiskt och etniskt unikt eller genuint för en specifik världsregion eller för ett folk. De flesta folkgrupper över hela världen har under världshistorien migrerat och alltid mer eller mindre beblandat sig med varandra, varför något generellt typiskt eller ursprungligt DNA för specifika folkgrupper inte finns. Detta är ett grundfundament gällande DNA-kartornas tvivelaktighet, då etnicitetskartorna bygger på just en sådan konstruerad genetikhistorisk indelning som i verkligheten inte existerar eller har existerat. Flertalet

akademiker över världen, bland annat en grupp forskare vid Columbia University i USA (2014), har mot denna bakgrund framhållit att etnicitetskartornas framställning riskerar att alstra en snedvriden bild av DNA och arvmässiga skillnader mellan folkgrupper.

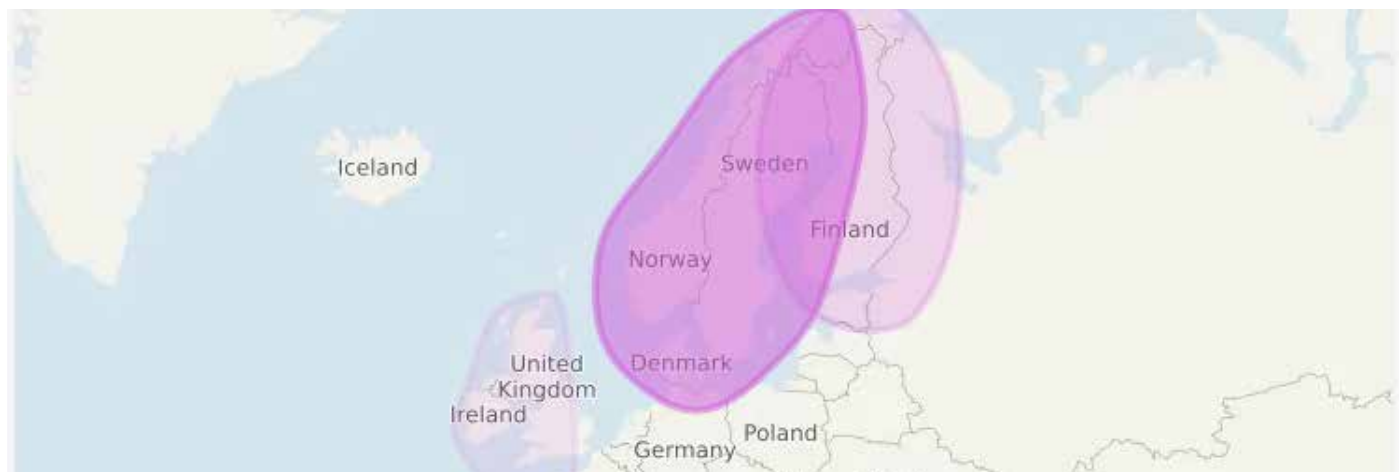
Därmed, även om ens DNA till viss del överensstämmer med en viss referensgrupps DNA – där exempelvis ett av mina test påvisade 42 % brittiskt DNA – betyder inte det nödvändigtvis på att testaren har rötter i den regionen. Det kan omvänt vara så, för att ta mitt fall som hypotetiskt exempel, att istället befolkningen i Storbritannien har stor del av sina rötter i en region där jag har mina rötter, exempelvis i Sverige (kanske genom migration under folkvandringstiden samt vikingatiden) – och att vi därför bedöms ha liknande DNA och ursprung. Samma princip gäller självfallet även för även andra referensgrupper.

Exempelvis har min pappersforskade antavla till betydande delar kunnat verifieras genom traggande med DNA-matchningar, varmed jag vet att jag varken på pappret eller i praktiken har något brittiskt blod av betydande mängd. Det närmaste brittiska inslaget i antavlan är min farmors mormors farmors farfars morfars morfars farmor, den katolske och senare reformerta kyrkoherden i Ekshärad Jonas Rääfs hustru Birgitta, som enligt herdaminnet eventuellt ska ha varit ett “brittiskt fruntimmer”, och farmors

mormors farmors farmors farmors far, handlanden i Ronneby Magnus Dobblare, som enligt obekräftade uppgifter eventuellt var skotte, och än mer eventuellt en adlig sådan. Således rör det sig inte om några 42 %.

Något ytterligare att beakta är dessutom att DNA inte ärvs på samma statistiska sätt som anor i genealogisk mening. DNA-segment nedärvs inte enligt beräkningsbara jämt fördelade strukturer. Från vissa anfäder och grenar har vi ärvt mer DNA, och från vissa anfäder och grenar har vi, även efter ett fåtal generationer, mycket lite eller inget DNA gemensamt alls. Detta gör det svårt att upprätta en helt rationell etnicitetsuppskattning i procent, likt en antavla, eftersom vi varken ärver DNA från samtliga grenar i trädet eller ärver regelbundna mängder från de grenar vi ärver. Exempelvis ärver två syskon av denna anledning ungefär till hälften skilda DNA-segment från föräldrarna, vilket gör att de, trots det på pappret identiska ursprunget, ofta får olika etniska DNA-ursprung i beräkningarna – eftersom det faktiskt är två olika personers olika DNA-koder som jämförs.

Företagen delar dessutom in världen i olika regioner och jämför testarens DNA mot dessa regioner med olika metodik, vilket innebär att testning av samma DNA hos olika företag ger olika resultat. Etnicitetskartorna kan dessutom inte heller avgöra var i tiden dina föregivna ursprung ligger. Om resultaten säger något om

ditt personliga ursprung i närtid, eller den allmänna befolkningens gemensamma ursprung 1000 år tillbaka i tiden, framgår alltså inte. Något annat att betänka i förhållande till detta är att begreppet etnicitet paradoxalt nog rent definitionsmässigt inte har med biologisk härkomst eller genetiskt ursprung att göra. Nationalencyklopedin definierar etnicitet som "identifikation med och känsla av tillhörighet till en grupp" – alltså en uteslutande social process. Den typ av etnicitetsuppskattning som presenteras är därmed rent metodiskt och definitionsmässigt ifrågasättbar.

DNA ljuger inte, men det finns inte något i ens DNA som talar om ens exakta biologiska eller geografiska härkomst. De procentsiffror och kartor som företagen lockar med har alltså inte nödvändigtvis något definitivt med ens ursprung att göra. Siffrorna visar snarare var det idag finns befolkningar med DNA som företagen bedömer liknar ens eget – i vilka regioner testaren har långväga släktingar och DNA-matcher. Det DNA-etniska ursprung som presenteras är alltså inte någon sanning, utan statistiska sannolikheter, teorier och uppskattningar som på ett inte alltid helt tillfredsställande sätt marknadsförs som testarens ursprung eller "eticitet". Detta är faktiskt även något som företagen själva tillstår mellan raderna i de mer detaljerade informationstexter som finns kopplade till testerna, trots att de marknadsförs på ett annat

mer tilltalande och lättillgängligt vis. Etnicitetsuppskattningen "är en komplicerad process som bygger på sannolikhetslära, statistik och delat DNA [...] och det finns alltid möjligheter för utveckling och förbättringar", framhåller exempelvis Ancestry.

Visserligen kan kartorna för den som inte överhuvudtaget vet något alls om sin bakgrund eller ursprung ge en vag vink om i vilka delar av världen rötterna, i grova drag, kan finnas. Men, för en annan som undrar över ursprung och härstamning är det alltså betydligt mer verklighetstroget att hålla sig till klassisk genealogi – och den tyska handstilen – med DNA-testernas personmatchningar som eventuell komplettering, istället för att falla för DNA-kartornas osäkra, förvillande och individuellt sett relativt intetsägande spekulationer. Eller som Peter Sjölund förkunnade saken i en intervju i DN 2019: "Kartorna stämmer inte alls med verkligheten och ska tas med en hel container salt".

Vetenskapen bakom DNA-kartorna kommer troligtvis att utvecklas framöver, men i nuläget lever de inte riktigt upp till sitt självutsagda syfte eller dess attraktiva marknadsföring. Därmed bör DNA-testare ta det lugnt med att anordna storartade sconeskalas eller motsvarande med DNA-kartorna som sammankallande grund – om inte bakverken kryddas med en hel container salt från Peter Sjölnads saltgruva. ▣

Berätta om pandemin

En stor del av tjusningen med släktforskning är att hitta vilka ens anor är och sedan att försöka ta reda på mer personlig information om dem. Hjälp dina ättlingar genom att skriv ner hur du upplevt år 2020.

FAMILYSEARCH TIPSAR om att det är lättare att hitta historier att berätta genom att med hjälp av bilder, historier, föremål och traditionella källor hitta något som du kan känna gemenskap med. Till exempel kanske din släkting var lika intresserad av smycken som du är vilket kan visa sig i fotografier eller efterlämnade smyckeskrin. Kanske blev hon mamma som mycket ung, eller gammal, precis som du. Eller kanske är personen född och uppvuxen i samma lilla samhälle som du. Kanske avslöjar fotografier att ni är väldigt lika till utseendet, särskilt näsorna. Genom att hitta något som gör att du kan känna extra gemenskap med en ana blir det enklare och intressantare att försöka dokumentera något om deras liv. Skriv ner dina tankar och skapa en liten berättelse som gör att ni lär känna din släkting bättre.

Enklaste sättet att samla in släkt- och familjehistorier är att träffas och minnas tillsammans medan en mobiltelefon eller kamera dokumenterar vad som sägs. Om det är svårt att träffas kanske man kan ha ett digitalt möte, som enkelt spelas in, via till exempel Zoom eller FaceTime. Varje gång man träffas eller pratas vid kan det vara bra att ha förberett några

specifika ämnen, händelser eller personer att börja diskutera. Sedan brukar det ofta dyka upp nya ämnen under samtalsgången.

Har du börjat skriva om ditt eget liv? I dessa tider passar det bra att dokumentera hur livet har förändrats under år 2020 för dig. Hur har pandemin påverkat dig? Berätta om hur din vardag brukar se ut och hur den är nu. Skriv ner även annat du kommer att tänka på i samband med detta år av sjukdom och social distansering. Din berättelse blir ett mycket intressant dokument som dina ättlingar kommer att vara tacksamma för. Det passar också ypperligt att väva in en historia om någon släkting som till exempel dog i spanska sjukan. Då får man även här något gemensamt att fundera över.

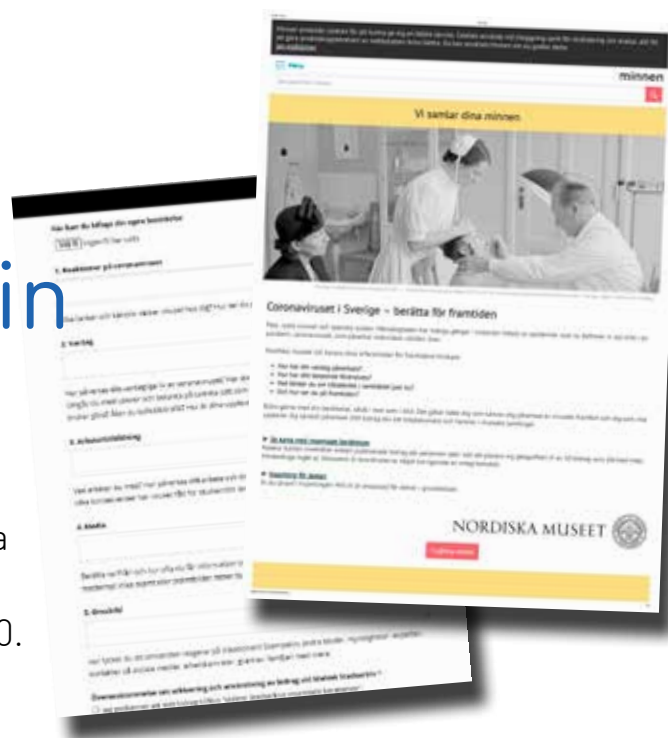
På webbplatsen Minnen, www.minnen.se, samlar museer och andra kulturarvsorganisationer in personliga berättelser som sparas för framtiden i en gemensam minnesbank. Nordiska museet samlar nu in minnen om coronaviruset i Sverige. De har listat fyra frågor att svara på: Hur har din vardag påverkats? Hur har ditt beteende förändrats? Vad tänker du om tillståndet i samhället just nu? Och hur ser du på framtiden? Man

kan välja om minnet ska publiceras eller bara sparas i databasen för forskning. Det finns många andra ämnen att minnas kring på webbplatsen, till exempel bästa julklappen eller nyårsfirande. Många har valt att publicera sina minnen på webbplatsen så det kan vara intressant att läsa andras minnen för att inspireras att berätta sin egen historia, även om man väljer att inte ladda upp den till webbplatsen.

Även Malmö Stadsarkiv samlar in berättelser om pandemin till sin minnessamling. Gå in på deras webbplats för att inspireras av fler frågor, till exempel angående media: Varifrån och hur ofta får du information om viruset och dess spridning? ▣

Mer inspiration

- I Diskulogen nr 127, sidan 26–30, berättar Lisbet Sällström om sina många olika bokprojekt för att inspirera andra att berätta.
 - I Diskulogen nr 105, sidan 19–21, får du tips från Rootstech om hur du kan intervju dig själv.
 - I Diskulogen nr 101, på sidan 5–8, får du tips på hur du skriver för din släkt av Eva Johansson.
- Alla nummer av Diskulogen finns att ladda ner från Dis webbplats, www.dis.se/diskulogen.

Min fostran – Gud ser allt

SLÄKTFORSKARE STUDERAR gärna det materiella arvet. Hur gårdar ärvs och köps, tillgångar i bouppteckningar, arvsskiften och olika konflikter om detta som satt spår i domböckerna. Men kanske har det kulturella arvet haft större betydelse för hur livet utvecklats? Kanske kan släktkrönikan kryddas med idéhistoria från det personliga perspektivet. Mina möten med ungdomar från olika kulturer, som sällan haft de bästa förutsättningarna i livet, stimulerade mig att tänka på min egen ganska lyckliga barndom.

Mor tog ofta med sig mig och min yngre syster vid besök till Karl-Axels grav. Karl-Axel hade knappt lärt sig springa när han dog i kikhösta 1949, drygt 13 månader före min födelse. En förstoring i A3-format hängde på väggen i finrummet i mitt barndomshem.

”Karl-Axel finns i himmelen, hos Gud. Han är en av änglarna.” Jag minns mina tankar väl när vi stod vid det vita barnkorset på Skogslyckans kyrkogård. Jag tänkte att Gud var en gammal kvinna med långt grått hår. Guds son Jesus hade ju långt hår på alla krucifix och altartavlor jag sett i kyrkan.

Mor förmedlade trygghet. ”Gud som haver barnen kär, se till mig som liten är. Vart jag mig i världen vänder, står min lycka i Guds händer. Lyckan kommer, lyckan går, du förbliver, Fa-

der vår”. Vi sjöng tillsammans ”Tryggare kan ingen vara, än Guds barnaskara” och min favorit ”Bred dina vida vingar, o, Jesus över mig. Och låt mig stilla vila i ve och väl hos dig!”

Mitt första minne av söndagsskolan är psalm 63, ”Ack Herre Jesus hör min röst”. Vi barn samlades i kvartret längst fram, norr om mittgången i Växjö domkyrka. Det var före renoveringen på 1950-talet och predikstolen fanns då på den södra sidan om mittgången. Nästa minnesbild är från ett rum i församlingshemmet på Nygatan 6. Mor var då söndagsskolelärare. Om berättelser om Jesus liv och gärning som etsat sig fast kom från söndagsskolan eller min mors berättelse i hemmet är omöjligt att avgöra.

Mina föräldrar besökte högmässan i domkyrkan de flesta söndagarna under året. Inte förstod jag mycket, om ens något, av vad som sades. Psalmernas texter var ord utan innehåll. Min upplevelse i gudstjänsten var Ture Olsson på kyrkorgeln. Han tillträdde som domkyrkoorganist ungefär samtidigt som jag började i söndagsskolan. Ackompanjemanget till psalmsången var ytterst njutbar. Höjdpunkten var gudstjänstens postludium. Ett brus av toner som fick kyrkorummet och mitt inre att vibrera. Tempo, variationer, improvisationer där alla viljor och känslor uttrycktes i toner.

Av plastklossar, en föregångare till Lego som gick att sätta samman, byggde jag hösten 1955 en modell av Växjö domkyrka. Jag har kvar dessa klossar. Men de räckte inte till mitt bygge. Vi firade julen hos mormor och min längtan var att få fler byggbitar av jultomten. Men årets julklapp blev små runda rör som gick att sätta samman, något jag aldrig kom att göra. Då infann sig en skuld känsla av att inte ha blivit tacksam för mina föräldrars uppoffring. ”Man skall vara tacksam mot Gud för varje gåva”!

Berättelserna om Jesus var spännande. En övermänniska som kunde bota sjuka, gå på vattnet, förvandla vatten till vin och få fem fiskar att räcka till tusentals människor fascinerade. Det var omöjligt att skilja på saga, myt och verklighet, förstå liknelser och metaforer, genomskåda poängen med berättelsen eller vilket budskap som förmedlades.

Mina föräldrars vilja och förhoppning var att jag skulle se Jesus som idol och förebild. Andra föräldrar ser Muhammed, Ingemar Stenmark, Zlatan Ibrahimovic eller sig själva som idoler och vill fostra barnet att följa pappas eller mammas fotspår. Barnet påverkas. Åren före skollåldern präglar mitt tankesätt än idag!

”Gud ser allt! Gud ser dig vad du än gör!” Detta var min mors ofta åter-

Bild: Lars-Åke Stenemo

Barngravarna på Skogslyckans kyrkogård.

kommande budskap när hon ville uppmärksamma mig på rätt och fel. Jag tror inte jag tagit skada av denna uppmaning. Det var en kristen etik som förmedlades. Det var tio guds bud som omvandlades till levnadsregler och socialt beteende.

Svordomar hördes aldrig hemma. Jag minns mors reaktion när jag blandat samman orden baskermössor med förbaskad. Hon blev inte arg, men förklarade att detta var en svordom och att man fick svart tunga av sådana ord. Långt senare har jag funderat på innebörden. Att det är en eufemism, en förskönande omskrivning för förbannad vilket skall betyda att vara bortvänd och skild från Gud.

Det är en njutning att höra kyrkklockornas klang. Helgmålsringningen på lördagskvällen har följt mig sedan tidig barndom. Jag tillhör dem som idag då och då ser detta på tv. De flesta nyårsaftnar lyssnar jag i radio till domkyrkoklockorna som ringer in det nya året! Femdagarsveckan var inte genomförd och far arbetade till klockan tolv lördagarna. I skolan hade vi lektioner på lördagarna tills jag gick i sjätte klass. Helgmålsringningen markerade avbrott från arbete i mitt hem. Mor hade städat färdigt. Det blev tid för familjen att umgås. Någon tv som inkräktade på samvaron skaffades först sedan jag blivit tonåring.

Butiker var stängda. "Tänk på vilodagen så att du helgar den".

Mina föräldrar hade enbart gått i folkskolan. Det fördes inga teologiska samtal eller diskussioner. De följde i sina föräldrars fotspår som var en gammalkyrklig traditon. Avfällingar, de frireligiösa, betraktades med stor skepsis, lika främmande som katoliker. Världen var indelad i kristna och icke kristna länder. Den syförening som min mormor deltog i hade en årlig julförsäljning för att samla in pengar till kristen mission bland buddister.

Far var medlem i KFUM (Kristliga föreningen för unga män). Det var innan det blev en idrottsorganisation. Jag minns flera tillfällen när vi på semesterresor hälsade på hos vänner till far. Vänskap fördjupas, andra vänner växer man ifrån. En relation som blev livsvarig var med en KFUM:are. Hans hustru och min mor kom tidigt varandra nära och hon besökte regelbundet mor under hennes sista tid i livet.

Pingstvän, russilianare, adventist, baptist, mormon, Jehovas vittne var liksom det sociala ursprunget etiketter som kunde tilldelas en vandrare på landsvägen. Farmor lyfte gärna på gardinen för att bättre kunna se vem som var ute och gick. Den kortfattade beskrivningen gjordes också för andra okända som man tillfälligt mötte. Men far kunde inleda ett samtal med

alla. En flykting, före detta koncentrationslägerfånge och katolik från Polen, bytte ofta några ord med far.

Nyfrälsta hade behov att i symboler och handling visa upp sin nya identitet. De uppfattades lite som fundamentalister och extremister. Men far och mor hade en odogmatisk, pragmatisk livssyn. Det fanns varken morot eller piska, inga försök att tubba eller bestraffa. Inga förebråelser. Det var förebilden som princip. De förklarade att vilka ansträngningar man än gör är det vardagliga livet fullt av frestelser. Guds förlåtelse är oändlig för den som bekänner sina synder inför gud. "Jag fattig syndig människa ..." Med tonåren försvann min barnatro. Men som en främmande fågel i andra miljöer och önskan att inte såra, var det först i 30-årsåldern som jag lämnade kyrkan. Och det var ingen protest mot far och mor. Deras djupa religiositet blev för mig än klarare efter deras död. Den lilla svarta boken på hyllan var inte fars konfirmationspsalmbok – det var en fickbibel han haft med sig när han "excererade" som bevärning vid flygflottiljen i Ljungbyhed i Skåne. ▣

Nya Disbytfiler

Har du DNA-testat dig? Med Disbyt kan du enkelt söka gemensamma anor!

JAG VILL visa dig ett sätt att söka de gemensamma släktingarna med en DNA-träff genom att använda Disbyt och e-postadresser. För att göra detta behöver du ha ett DNA-resultat hos FamilyTreeDNA (FTDNA). Har du testat dig hos ett annat bolag kan du kopiera över ditt resultat gratis till FTDNA och få nya träfflistor (Se www.familytreedna.com > Upload DNA data > Autosomal DNA). Du behöver också ha lämnat in ett utdrag från din släktforskning till Disbyt.

När du skickar in en kopia av din släktforskning till föreningens databas Disbyt får du tillbaka några filer från ditt Disbyt-ombud. Det har varit tre filer – A, B och C – men nu finns också filerna D och E. De två nya filerna har Olof Cronberg tagit fram för att hjälpa oss att kunna göra jämförelser mellan våra Disbyt-resultat och våra DNA-resultat. De är utbrutna ur A-filen.

Jag höll föredrag om Disbyt och DNA på den digitala släktforskardagen den 24 oktober 2020. Det utmynade i två filmer, den ena om DNA och Dis verktyg och den andra visar hur man gör jämförelsen mellan Disbyt och FTDNA med Excel Microsoft 365. Den senare filmen är cirka 40 minuter lång, men det tar faktiskt bara

10 minuter att göra själva jämförelsen! Filmen finns på Föreningen Dis YouTube-kanal, så stegen beskrivs bara kortfattat här.

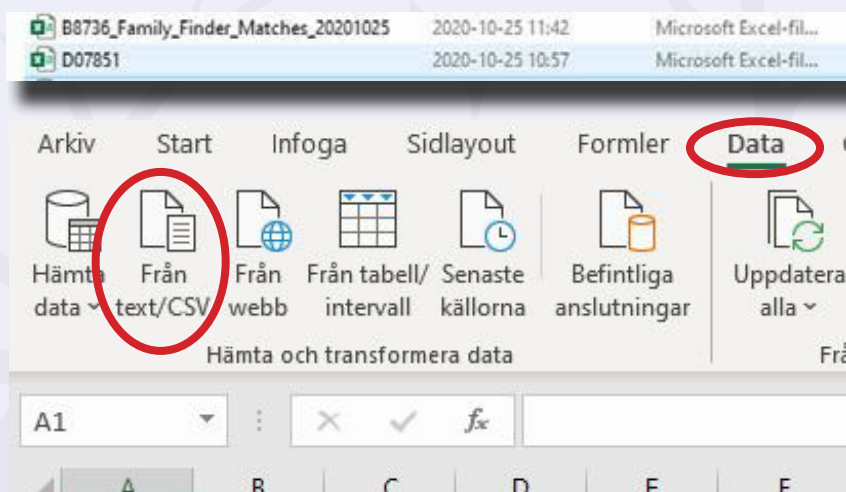
Du har alltid kunnat öppna både FTDNA-filerna och Disbyt-filerna i kalkylprogram. Det ger möjlighet att sortera och göra olika andra analyser. Nu har vi ett sätt att synkronisera och söka i båda filerna – fortfarande med lite handpåläggning men jag hoppas att även den som är ovan vid Excel ska kunna följa beskrivningen och stegen och få fram till slutprodukten som visar vilka Disbyt-bidragande forskare som även har ett DNA-kit hos FTDNA som du matchar. Det är e-postadresserna vi jämför i denna process – inte släktträden eller personerna. Resultatet visar alltså inte att du och den andre Dis-medlemmen nödvändigtvis delar anor. Det kan ju vara din ingifta moster som du har släktforskat på och vars anor du har lämnat in till Disbyt med din e-postadress och den andre Dis-medlemmen har gjort samma för sin arbetskamrat vars DNA-test den också administrerar på sin e-postadress.

Beskrivningen i filmen är detaljerad och görs utifrån förutsättningen att man nästan inte kan något om Excel, men de vana klarar säkert att se genom det och bara ta relevanta delar.

Det är dock enklare att utföra själv än vad man tror när man ser de olika stegen. Spara gärna ofta!

Tre förutsättningar

1. Du måste ha lämnat in ett utdrag från din släktforskningsdatabas till Disbyt (Det kan alla Dis medlemmar göra oavsett vilket släktforskningsprogram man använder eftersom det kan göras via ett Gedcom-utdrag). Utdraget måste vara nytt. Så gör ett nytt utdrag om du vill testa detta. Den som är van att bearbeta filer i kalkylprogram kan förstås göra det på befintliga filer.
2. Du måste ha ett resultat från testet FamilyFinder (FF) hos företaget FamilyTreeDNA (FTDNA). Om du har DNA-testat dig hos något av de andra företagen kan du göra en gratis överföring till FTDNA för att kunna följa min beskrivning. Fram till mitten av november 2020 har tester från MyHeritage haft en tidsgräns på 6 månader för överföring till FTDNA men nu kan alla som har testat sig hos MyHeritage från och med mars 2019 till nutid överföra gratis till FTDNA.
3. Du måste ha samma e-postadress hos FTDNA och i medlemsregistret hos Dis – som är den som syns i Disbyt – för att andra ska kunna hitta dig på detta sätt.

Steg 1. Logga in på ditt FTDNA-konto. Se till att du står på sidan med din träfflista. Skrolla längst ner på sidan, under namnen finns två knappar, välj Download Matches (CSV) genom att klicka på CSV. Den nedladdade filen hamnar oftast i "Hämtade filer" i din dator. Filen döps automatiskt med FTDNA-kontots nummer. Rör inte filen sedan (öppna den inte).

Du kan göra motsvarande med andra kit/konton som du administrerar hos FTDNA – om du bara enkelt vill hitta "Disbyt-släktingar" på en viss släktsida.

Steg 2. Ta fram ditt mejl som du har fått från ditt Disbyt-ombud och den senaste körningen/bearbetningen. Du måste ha ett nygjort Disbyt-utdrag som har filerna D och E (gör ett nytt om du saknar D- och E-filerna).

När du har skickat in till Disbyt-ombudet får du alltså efter vederbörandes bearbetning (som de gör när de kan, de är ideella volontärer) tillbaka ett mejl med följande filer, ett "brev" och fem filer med en bokstav och ditt medlemsnummer.

- AXXXXX.txt – Träffar mellan dina uppgifter och andra släktforskarens uppgifter.
- BXXXXX.txt – Varningar och felmeddelanden som uppstått vid körningen av din fil.

- CXXXXX.txt – Alla dina ortsnamn i din fil i bokstavsordning.
- DXXXXX.csv – Träfflista med kontaktuppgifter till andra forskare, uttagen från A-filen, men med ett annat rensat utseende, som kan öppnas i kalkylprogram som Excel eller gratisversioner som LibreOffice.
- EXXXXX.csv – listan med de andra forskarnas personer uttagna från A-filen, men med ett annat rensat utseende, som kan öppnas i kalkylprogram som Excel eller gratisversioner som LibreOffice.

Dessa är inte daterade, så jag sparar alltid ner dem i en ny egen mapp i min dator som jag har döpt till "Disbyt datum". Där kan jag också byta namn på filen om jag vill till det aktuella datumet.

Se till att du har D-filen sparad i datorn, det är bara den vi ska använda nu och du kan inte ta den från mejlet till nästa steg. Rör inte filen sedan (öppna den inte).

Steg 3. Öppna ditt kalkylprogram – denna beskrivning gäller Microsoft Excel 365.

Öppna en ny tom arbetsbok i Excel 365. Jag sparar den med namnet Synkning ED Disbyt FTDNA och dagens datum – den kan lika gärna heta

test eller vad som helst, mina initialer (ED) visar att det är min egen FTDNA-fil jag använt. Om jag gör det för någon annan DNA-testad väljer jag ett namn som visar detta.

Steg 4 (för Excel 365). Nu ska vi ta in csv-filerna. I din Excelfil väljer du menyn Data > Från text/CSV. Välj filen från FTDNA genom att markera den och klicka på Importera.

Och för resten av stegen, och filmen, gå till Dis Forum > Ämne: DNA och Disbyt: Eva Dahlberg, Dis, digitala släktforskardagen 24 okt 2020, så hittar du både mina presentationer i pdf-format med hela den stegvisa anvisningen och en länk direkt till videon. ▣

Maskinell handskriftsläsning

TÄNK OM man kunde googla efter uppgifter om sin ana i domböckerna från 1600-talet? Och få detta på skärmen transkriberad till modern text? Nu är detta möjligt! Handwritten Text Recognition (HTR) har blivit verklighet.

Det är inte bara ansiktigenkänning som utvecklats under de senaste åren. Universitet i Amsterdam har varit föregångare för att utveckla program som kan tolka handskrivna text. Deras program kallas Transkribus.

Programmet lanseras nu via Read Coop, en kooperativ förening där alla kan bli medlemmar. Bland grundarna till föreningen står några forskare samt några tunga institutioner. Bland dessa kan nämnas Universitetet i Innsbruck, Nationalarkivet i Finland och British Library. Konstituerande möte höll så sent som 1 juli 2019 och i december förra året hade verksamheten kommit igång. Under 2020 har också det svenska Riksarkivet blivit medlem. Men också privatpersoner kan bli medlemmar.

Strax innan coronapandemin stängde världen kunde en användarkonferens hållas i Innsbruck. Här presenterades många intressanta projekt. Man har påbörjat att digitalisera det Ottomanska rikets arkiv från 1297–1922. Det är skrivet på turkiska med arabiska bokstäver, som nu omvandlas till modern turkiska som kan över-

sättas till alla språk. Ett för släktforskare mycket fascinerande projekt var "Pandetta Projekt" som avser att digitalisera arkivet från "Banco di Napoli" som via mängder av banktransaktioner från 1600-talet och framåt hoppas kunna få grepp om invånarna i Italien under denna tid.

Priset för bearbetning kommer att ligga på mellan 1 och 2 kronor per sida för att täcka kostnaderna. Men Read Coop vill möjliggöra för alla att kunna använda tjänsterna. Privatpersoner, ideella föreningar, föreningsaktiva, studenter och andra intresserade erbjuder olika möjligheterna att gratis få tillgång till Transkribus-plattformen. Varje användare kommer att få

- 500 gratis krediter (sidor med flera tjänster) en gång vid registreringen
- 500 gratis krediter årligen om man blir abonnent ELLER en co-op-medlem
- 1000 gratis krediter årligen om de är en abonnent OCH en co-op-medlem.

Och sist men inte minst kommer man att erbjuda stipendier, det vill säga speciella gratispaket för personer som gör stora ansträngningar för att bidra till samhället, t.ex. att använda Transkribus för att undervisa på sina institutioner, skriva en master- eller doktorsavhandling med Transkribus, hålla Transkribus-seminarier, etcetera.

Full information om Transkribus och Read Coop finner du på www.readcoop.eu.

Släktforskarens möjligheter

Den som idag tror att det ska vara möjligt att omedelbart läsa en dombok eller en handskrivna handling blir nog besviken. Programmet måste först lära sig innebörden av de olika bokstäverna. Utvecklingen förutsätter crowdsourcing, det vill säga ideellt arbete som många föreningar och släktforskare är vana vid när man tagit fram olika register. Det finns redan mängder av olika transkriberingar av delar av de svenska domböckerna som kan användas för att lära maskinen. Sedan går det undan...! Det skulle inte förvåna om i princip hela domboksmaterialet finns tillgängligt inom tio år.

Det ska bli spännande att se vilka leverantörer av filmat källmaterial och släktforskningsprogram som hoppar på tåget och anpassar sina program och olika tjänster till den nya verkligheten och vilka som låter tåget gå förbi. Släktforskarnas fokus lär förflyttas från kamerala siffror och uppgifter mot spännande beskrivningar som ofta kan mäta sig med både deckare och kärleksnoveller. ▣

Insändare

Om det vidunderliga hästaminnets

MÅNS HÖÖG skriver i Diskulogen 130 om nutidens svala intresse för historia, och jämför med Sollerö-bonden Grudd Mats Matsson för drygt hundra år sedan, som mindes "allt". Måns funderar brett kring orsakerna till att minnet var bättre förr. Jag har inget att invända, men kanske något att tillägga kring ett par faktorer som Måns nämner mer i förbigående.

Nu för tiden är det så mycket man ska känna till för att klara sin vardag. Vi lever ett rörligt liv med många sociala kontakter, vi är omgivna av snabb trafik, vi ska klara av mängder av tekniska manicker, vi får samtal, mejl, sms och reklam i telefonen, ett ständigt nyhetsflöde från hela världen och så vidare. Det är varken önskvärt eller möjligt att lägga allt detta på minnet. Tvärtom måste vi lägga mycket energi på att sova och välja bort, för att alls kunna fungera.

Med nödvändighet går merparten av vår uppmärksamhet åt till detta som befinner sig omkring oss, och det mesta orkar vi bara ha ytliga kunskaper om. Vi har inte mycket kapacitet kvar för att gå på djupet, till exempel historiskt. Vill man veta något är det dessutom bara att googla. Vem behöver lägga något på minnet nu (utöver en hop lösenord)?

Måns Höög minns en lärare som frågade hur många i klassen som vis-

ste namnet på sin farfarsfar (två). Jag minns en liknande fråga, om hur många i klassen som varken hade sina farföräldrar eller morföräldrar i närheten (också två). Det där var kring 1960. Den frågan skulle nog få ett annat utfall idag, efter all omflyttning som skett de senaste 70–80 åren. Vi har mycket grundare rötter på den plats vi bebor, och därmed mycket färre personer omkring oss som vi delar vår historia med.

Min pappa kom som byskollärare till inre Västerbotten på 1940-talet och konstaterade att barnen "visste allt om byn och ingenting om världen". Och i detta "allt om byn" ingick självklart också historien, berättelserna om de första nybyggarna, getvaktarbojan, hästen som slet sig, björnjägaren och allt annat som redan då låg långt tillbaka. Att kunna de berättelserna var en del av att vara människa i just den byn – andra byar hade förstås andra historier.

När jag var på återbesök i byn, för inte så många år sen, blev det tal om en viss person, och en kvinna sa till sin bror: "Jo men han flytta' ju till Skellet sen, det kom' du väl ihåg?" En händelse som låg kanske 130 år bakåt i tiden – ingen av dem hade upplevt den. Det var ändå självklart att man "kom ihåg" den – det vill säga i praktiken berättelserna om den.

Men en förutsättning för att alla

dess historier ska leva kvar är förstås att de berättas, om och om igen. "Hästaminnets" förutsätter dels att det finns en muntlig kultur, så att man får hålla minnena vid liv genom att prata om dem, dels att man ofta träffar människor som kan samma berättelser, så att man kan stämma av, korrigera, komplettera, bli påmind om det man hade hunnit glömma. Och bägge de förutsättningarna är mycket lättare att upprätthålla på en liten ort med måttlig rörlighet. Vem i storstaden kan samma berättelser som du om vad som hände din farmorsfars bror för 125 år sedan? Vem i storstaden har tid att stanna och höra dig berätta?

Jag tror inte vi kan få tillbaka de där minnena som hölls vid liv av att berättas. Ett ökat historieintresse i befolkningen, eller fler historietimmar i skolan, skulle knappast påverka det. Men då blir det ju desto viktigare att till exempel släktforskare försöker bevara det som finns kvar, genom att göra skriftliga berättelser och dela dem, framför allt med slakten. Försök inte få med alla detaljer, berätta en historia! Komplettera släktforskar-cirkeln med en skrivarcirkel där man får öva sig på att skriva så att det blir intressant att läsa – det är först då det kommer att leva vidare.

SVEN LAGERSTRÖM.

MEDLEM 53398

Fyra goda skäl att välja ArkivDigital redan i höst

ArkivDigital är populärast bland släktforskare i Sverige.
Tjänsten har det som behövs: källorna, registren och släktträdet.
Med ett abonnemang är du bara några knapptryck
från att börja släktforska på riktigt.

MEST KÄLLOR

ArkivDigital har Sveriges mest omfattande internetarkiv med digitaliserade originalkällor för släktforskare.

FLEST REGISTER

ArkivDigital har Sveriges största och mest användbara personregister som hjälper dig att hitta i källorna.

EGET SLÄKTTRÄD

I ArkivDigital skapar du ett eget släktträd och håller enkelt ordning på allt intressant du hittar.

UTFÖRLIG LÄROBOK

ArkivDigital's lärobok "Släktforskning på riktigt" är en pedagogisk vägledning till svensk släktforskning.

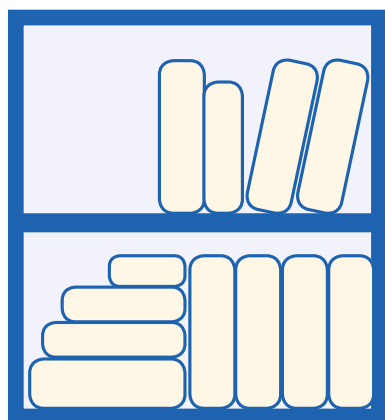

SKOGSJÖMEDIA ÅLAND

Med ArkivDigital's nybörjarpaket är jakten på dina rötter snart igång!
Pris: 995 kronor, abonnemang ett kvartal och lärobok, inkl frakt och moms.

Läs mer på www.arkivdigital.se/nyborjarpaket

Nya böcker

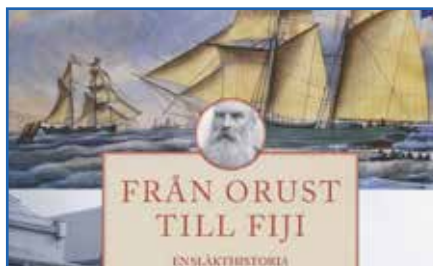
Har du gett ut en bok med anknytning till släktforskning? Har du nyss läst en intressant bok om släktforskning? Skicka gärna in tips till Diskulogen om nya (utgivna under de senaste två åren) böcker med anknytning till släktforskning så att fler medlemmar kan hitta dem. Skicka ditt tips till diskulogen@dis.se.

Sima Story – en sann släktkrönika
Jonas Sima & Kerstin Sima
Inbunden, 296 sidor
ISBN 9789197651813
290 kronor + porto
kerstin.sima@gmail.com

Boken handlar om lantmätare Adolph Simas resa från torparpojke till lantmätare och forskare i geodesi. Han föddes som Adolf Fredrik Gustafsson i Äspetorp i Sörmland. Han blev föräldralös vid 12 års ålder. Han kom till Hälsingland och fick chansen att utbilda sig. Slutligen blir han distriktslantmätare och kommunalgubbe i Ljusdal.

Adolphs barn ska få se världen och inte "stanna kvar i skogen". Tack vare inflation och en stark svensk krona kunde de 1921 köpa ett stort hus i lärdomsstaden Leipzig. Flytten är ett dristigt äventyr.

Från Orust till Fiji – En släkthistoria
Göran Sändare
Inbunden, 174 sidor
ISBN 9789188967084
250 kronor + porto 60 kronor
info@batdok.com

Den 33 år unge svenske sjökaptenen Niklas Hedström emigrerade år 1853 från Myckleby på Orust till Australien. Där seglade han som befälhavare på sitt eget fartyg och senare på andra fartyg. Han gifte sig 1868 och flyttade med sin hustru till Fiji. Niklas fick snart en ny karriär som hamnkapten och lots i Fijis dåvarande huvudstad Levuka. Här föddes parets fyra barn, varav det äldsta, Maynard, snart blev en framstående affärsman och grundare av södra Stilla havets största handelskedja. Sir Maynard blev 1922 den förste fijian som adlats av den brittiske kungen. I dag finns närmare fyrahundra ättlingar till Niklas i Australien, på Nya Zeeland och Fiji.

Den ryska invasionen under åren 1810–1832: Något om ryssarna som deltog i tillkomsten av Göta kanal och deras familjer
Ola Lönnqvist
242 sidor
255 kronor + porto
www.lonnqvist.se

Boken ger en kort historik om kanalen, förteckningar över ryssar verksamma i alla församlingar utefter kanalen, deras hustrur och deras barn. Födelse- och dödsuppgifter, ryssarnas ålder och längd, dödsorsaker, information om arbetsåret, religion, kvinnor och barn. Ett par ryska familjer, skolgång, problem i Vreta kloster, bosatta i Moskva i Söderköping, avlidna kanalverksamma i Söderköping med mera.

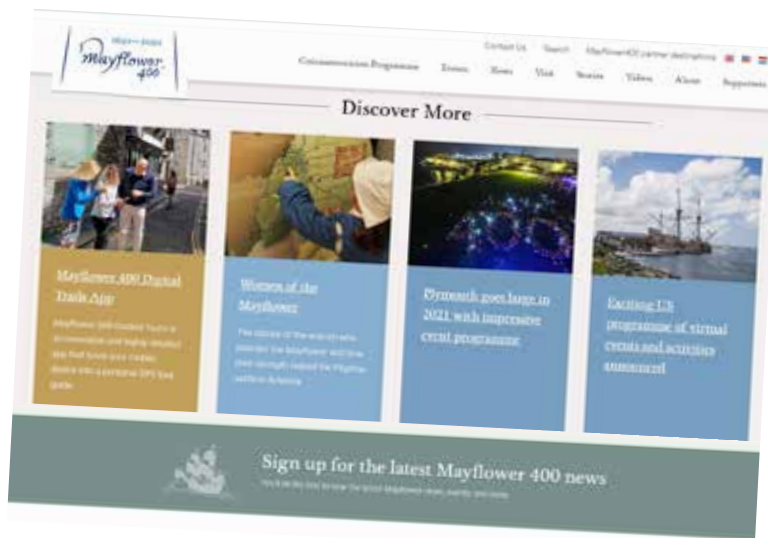

Piteå 400 år – urval av personer och händelser under de första 200 åren
Ulf Holmberg
264 sidor
350 kronor + porto
udh49@outlook.com

Boken innehåller korta berättelser om personer och händelser i Piteå Stads tidiga historia. Ett trettiotal kapitel om handelsmän, borgmästare, präster, lärare, hantverkare, tjänstemän och många andra som satt sin prägel på Piteå Stad. Även skeppsbrott, krig, epidemier och olyckor har sin plats, samt varför det är så mycket Skelleftebor i Piteå. Vi får också veta orsaken till att Piteå skrev till kungen och begärde att "Luleå Stad måtte ödeläggas"! Boken innehåller även många fotografier, kartor och diagram.

Anna Linder
diskulogen@dis.se

Mayflower 1620–2020

DET ÄR 400 år sedan skeppet Mayflower seglade från Plymouth till Amerika. Många amerikanska släktforskare hoppas hitta en gren i sitt släkträd med ursprung som går bak till några av de 102 personer som kom med skeppet 1620. Man räknar med att cirka 10 miljoner amerikaner härstammar från någon av dem, totalt kan det finnas 35 miljoner levande ättlingar i hela världen.

En grupp puritaner flyttade först från England till Nederländerna för att kunna utöva sin tro. Livet som utlänningar var inte lätt så efter tolv år i Leiden gjorde de sig redo att resa till den nya världen. Mer än hälften av

gruppen stannade kvar i Nederländerna, men cirka 40 av de 102 passagerarna kom från Leiden. Resan företogs under den värsta stormsäsongen och varade i 66 dagar. Man avreste den 16 september, såg land den 9 november, och gick i land för gott den 26 december 1620 i vad som nu är Plymouth Bay, Massachusetts.

Första vintern tillbringade många på skeppet. Bara 53 passagerare och hälften av besättningen överlevde den första vintern och det tack vare hjälpen de fick av urbefolkningen. Detta gjordes mot att de hjälpte till att skydda indianerna mot en rivaliserande stam. Mayflower seglade tillbaka till

England i april 1621. Efter första årets lyckades skörd firade invandrarna med sina nya vänner – de bjöd in till den första Thanksgiving-middagen.

Man hade stora planer för olika festligheter under 2020 för att fira jubileet, på båda sidor om Atlanten. På grund av pandemin har nu en del av firandet skjutits fram till nästa år. Men mycket information, bland annat släkträd och filmer, finns tillgängliga på internet, främst på www.mayflower400uk.org och www.familysearch.org. Hos FamilySearch kan man söka i en databas för Mayflower-ättlingar för att se om man har en sådan härstamning. ▣

† Avlidna Dis-medlemmar

913 Leif Axelsson, Lysekil
8445 Åke R Lindblad, Stockholm
14021 Kjell Johansson, Njurunda
14797 Bengt Lovén, Uppsala
15296 Stig Johansson, Farsta
16867 Ulla Hall, Ekerö
17036 Rolf Klinghed, Upplands Väsby
18247 Heidi Bladh, Vingåker
22001 Birgitta Orést, Linköping

22050 Iréne Siim, Halmstad
24264 Olof Hanson, Göteborg
29085 Olov Näslund, Linköping
34630 Inge Hansson, Ekerö
53357 Kenneth Jansson, Örebro
54650 Erik Syll, Linköping
55446 Owe Fredriksson, Kalix
57576 Lennart Olsson, Segeltorp

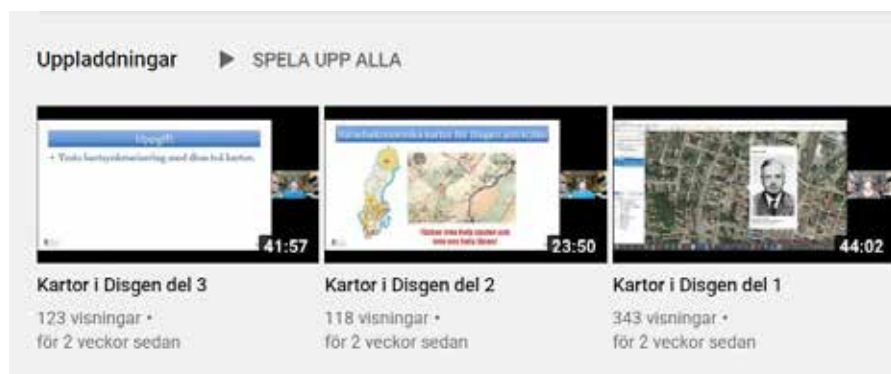

Sänkt pris på kartor!

Dis fortsätter med utförsäljningen av historiska kartor på dvd – (obs endast de på dvd):

- Generalstabskartor för Disgen: Norr om Mälaren
- Generalstabskartor för Disgen: Söder om Mälaren
- Häradsekonomiska kartor för Disgen
- Sveriges Häradsekonomiska kartor

Lär dig mer om hur du använder kartor i Disgen genom att se på Lena Ringbrant Ekelunds kartkurs i tre delar som finns upplagd på Dis Youtube-kanal "Föreningen DIS Video" som du hittar på www.youtube.com/c/ForeningenDISVideo.

Beställ direkt i webbshoppen, shop.dis.se, och betala med kort eller banköverföring.

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Sedan förra numret har Thomas Björk slutat som Linux-fadder. Tack för din insats!

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

- att ha tagit en säkerhetskopiering innan samtalet (e-posten)
- att följa fadderns råd på egen risk
- att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen Sverige

Fadderlista i postnummerordning

Peter Åberg	Stockholm	073-5157668		peab@downit.nu
Stig Geber	Uttran	08-53030734	076-2482232	stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Carl Strandberg	Lomma	070-5942775		carolus.strandberg@gmail.com
Torgny Larsson	Malmö			larsson.torgny@gmail.com
Bengt Kjellerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	0733-360102		magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Sven Kylefors	Helsingborg	042-297345	070-3297345	sven.kylefors@telia.com
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060	070-2320079	l.re@telia.com
Bo Lundgren	Nymölla	0735-288825		bo@delmedia.se
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		staffan@dis-syd.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	033-254075	0705-254075	hansnyman@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv		tomasgh@live.se
Leif Berglund	Huskvarna	036-130797	073-6715111	leifbhva@gmail.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Peter Tilly	Linköping	070-3660003		peter.tilly@telia.com
Birgitta Karlsson	Sturefors	013-52943	073-0945945	birgitta5karlsson@gmail.com
Arne Johansson	Södra Vi	076-1080029		anforskning@djursdala.net
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com
Elisabeth Molin	Visby	0705-116292	0705-116292	elisabeth@imolin.se
Benny Olson	Klintehamn	0701-439407		olsonbenny@hotmail.com
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587	072-7352434	b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cgou99@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson.gavle@gmail.com
Staffan Bodén	Gnarp	070-5369583	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rodin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Örjan Öberg	Härnösand	070-6534127		orjan@baskskuru.se
Lennart Näslund	Helgum	076-8480114		lennart@hsn.nu
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	070-5125770	tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	070-6619907		curth.svedberg@gmail.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.vennberg@telia.com

Disgen Finland

Henrik Mangs Vasa +358-500268361kv henrik.mangs@netikka.fi

Disgen Norge

Alf Christophersen Tvedestrand +47-37164209 alfchri@online.no

Disgen/Linux

Roy Johansson	Borås	033-7709522	0709-706170	roykleval@gotanet.com
---------------	-------	-------------	-------------	-----------------------

Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@gmail.com
Helge Olsson	Svedala	040-426146	0708-583988	ernsthtelge.olsson@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Sven Olby	Västerås	021-20494	076-1091184	sven.olby@gmail.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188		macnilla@telia.com
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111		kerstin@farm.se

Min Släkt

Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv		crone.kjell@gmail.com
Annelie Lindgren Kedehag	Mölnlycke	0739-778388		petared@gmail.com
Bo Svartholm	Frösön	070-6276073		bo.svartholm@gmail.com

Holger

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)		sven.olof.akerlund@gmail.com
--------------------	----------	---------------	--	------------------------------

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	0435-711060	070-2320079	l.re@telia.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@telia.com

OpenRGD

Carl-Johan Gustafsson	Nykvarn	08-55245912	0705875912	carl-johan.gustafsson@telia.com
Jan Lilliesköld	Sundsvall	070-5716694		jalill5255@gmail.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Donald Freij	Värnamo	0702-780885		donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm	0707-716906		bergstedtgunnar@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	070-2224857		hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	0708-652996		hakan@asmundsson.nu
Kent Hektor	Ystad	0707-530201		kent.hektor@outlook.com
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson.gavle@gmail.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	0723-628263		rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm		0707-716906	sm0ald@comhem.se
------------------	-----------	--	-------------	------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping			013-104 204	dis_arkiv@dis.se
---	--	--	-------------	------------------

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
076-0852663,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Tommy Nilson

Backgatan 5, 575 35 Eksjö,
070-3031732,
tommy@betoni.se

Övriga ledamöter

Peter Åberg

Gröndalsvägen 188,
117 69 Stockholm, 073-5157668,
peab@ownit.nu

Josefine Nilson

Brunstorpssvägen 26 A,
561 36 Huskvarna, 0703-175450,
josefine@mingenealogi.se

Bo Kleve

Solhaga 7,
582 46 Linköping,
bok+dis@klev.se

Lars Engberg

Västra Ringvägen 21, 802 67 Gävle,
070-6678604,
lars.e.engberg@gmail.com

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B, 411 03 Göteborg,
031-159538,
ch_claes@hotm.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
070-2191817,
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Sammanställande: **Peter Johansson**,
valberedning2020@dis.se

NORD

c/o Kassberg,
Drejarvägen 19,
961 40 Boden

ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Vakant

BERGSLAGEN

c/o Strömberg,
Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås, 070-210 19 15
ordf_bergslagen@dis.se

Hemsida:
www.dis-bergslagen.se
Ordf: Lars-Göran
Nilsson

MITT

c/o Lilliesköld,
Johannedalsv 150,
863 37 Sundsvall
060-155 030
ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

ÖST

c/o Ingrid Mild,
Vålbergavägen 167,
175 69 Järfälla
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Ordf: Ingrid Mild

Dis-Småland

DIS-SMÅLAND ÄR en regionförening i Dis. Vi är verksamma i Jönköping, Kronoberg och Kalmar län. Föreningen bildades 1997 och har cirka 1000 medlemmar idag. Årsmötet 2020 blev inte som vi tänkt oss, utan vi hade det digitalt via mejlutskick. Det var inte den bästa lösningen, men just då var det enda sättet som vi såg det. Till våren har vi ju lärt oss en hel del om att ha möten digitalt istället för fysiskt.

Årsmötet 2021 kommer att hållas den 20 mars över Zoom. Vi hoppas på ett föredrag vid klockan 11.00 och att själva förhandlingarna kan börja vid 13.00. Genom att hålla mötet via Zoom får alla möjlighet att göra sin röst hörd, vilket tyvärr inte var möjligt när vi använde oss av mejl.

Vi har under året, precis som alla andra, fått ställa in all fysisk verksamhet, även våra styrelsemöten. Istället har vi i Tommy Nilsons regi kört tematräffar varje torsdagskväll vid klockan 18.30 sedan slutet av september och vi håller på till mitten av december. Dessa har fungerat väldigt bra och det är många som troget kommer på "våra" träffar.

Trots dessa konstiga tider är det lite spännande med alla föreningar som

sänder digitalt. Inte bara Dis och regionföreningarna utan även alla andra släktforskarföreningar som sänder digitala möten och utbildningar. Vill man kan man nästan sitta uppkopplad varje dag. Vilka möjligheter vi har fått att utbilda oss och ta del av andras kunskap och erfarenhet. Det gäller bara att våga. Våga ta till dig av den digitala mötestekniken, och våga vara aktiv på dessa digitala möten.

Jag var själv väldigt tveksam till om detta verkligen skulle fungera. Hur skulle vi, som inte hade någon erfarenhet av att ordna digitala möten, klara det utan att det skulle bli en massa strul och att vi gjorde bort oss totalt? Men det fungerar ju jättebra. Visst strular det ibland, men det gör det för alla. Då är det bara att ta ett djupt andetag och fortsätta. Alla är väldigt hjälpsamma och ofta löser man problemet gemensamt. Så har du inte kopplat upp dig ännu, gör det nu!

Förresten - du har väl inte missat att Dis har en egen kanal på Youtube? Där dom flitigt lägger ut nya små filmer med tips av olika slag.

EVA GRÖÖN

Hallands
Släktforskarförening
för dig med släkt i Halland.
Föreningen med den
unika Medlemsportalen,
som ingår i medlemsavgiften.
Endast 200 kr för
resterande 2020 och
hela 2021!*

Teckna dig
för vårt nyhetsbrev
via hemsidan eller
vårt kansli!

Gå med i
Facebookgruppen
Halländska
SläktFrågor
HSF

* Gäller endast nya medlemmar.

Härigenst är Hallands landskapsblomma.

Hallands Släktforskarförening
för dig med släkt i Halland
info@hallandsslaktforskare.se
035-12 82 72
hallandsslaktforskare.se

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32,
582 28 Linköping
070-282 4255
ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Helen Lindqvist

SMÅLAND

c/o Gröön,
Skälsbäck Norrgården 107,
570 72 Fagerhult
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Eva Gröön

VÄST

c/o Amberntsson,
Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
031-290186
ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Viveca Kristiansen

Dis-Mitt

DIS-MITT ÄR en regional förening i Sveriges mitt. Här ingår länen Gävleborg, Väster-norrland och Jämtland (XYZ-länen). Till Dis-Mitt hör också Skutskär i Uppsala län där föreningen anordnar aktiviteter. Dis-Mitt startade den 15 november 1992. Föreningen har drygt 1000 medlemmar. Det är en förening med många aktiviteter. Föreningen har satt en ära i att besöka olika platser inom det till ytan stora området som Dis-Mitt täcker. Men i år har styrelsen fått tänka om. Möjligheterna till fysiska träffar har på grund av covid-19 fått ersättas med möten via nätet. I föreningen har årsmöten sedan ett antal år tillbaka anordnats via Zoom och så var det även i år i slutet av februari.

Den nya styrelsen vill fortsätta att ge möjligheter till kurser, information och erfarenhetsutbyte via Zoom när många medlemmar, ledare och föreläsare dessutom tillhör riskgruppen.

Flera utbildningar i Disgen har gått via Zoom och många har kommit med positiva kommentarer till initiativet. Vi har dessutom haft utbildning i hur man skickar sin släktforskning till Disbyt. Föreningen har också anord-

nat utbildningar i programmet Zoom som varit mycket uppskattade.

Under hösten har landskapsträffar anordnats där många från hela landet och även utomlands deltagit.

Föreningen har anordnat ett flertal träffar och utbildningar kring DNA.

Trots social distansering på grund av covid-19 arbetar vi vidare med att samarbeta med olika lokala släktforskarföreningar runt om i regionen. Här har möten via Zoom varit en stor tillgång.

Fördelar vi ser med att gå med i föreningen Dis-Mitt där vi nu fortsätter verksamheten via nätet istället för fysiska träffar under pandemin:

- Information om och utbildning i olika släktforskningsprogram och framför allt Disgen. Kursledare är som regel någon av föreningens utbildare vilka är medlemmar med god erfarenhet av ett visst program.
- Medlemsmöten, där deltagarna diskuterar olika frågor som har att göra med datorstöd i släktforskningen, till exempel frågor om släktforskningsprogram, att söka via internet och att använda Arkiv-Digital, Riksarkivet, Lantmäteriet med mera. Även andra frågor kan

efter medlemmars önskemål tas upp. Medlemsmötena blir nu enklare att delta i för "långväga". Här samarbetar vi med studieförbund.

- Temakvällar bygger i stor utsträckning på önskemål från föreningens medlemmar. Dessa event arrangeras i egen regi eller i samarbete med lokala släktforskarföreningar. Arrangemangen kan också avse aktuella ämnen inom släktforskningen. Vid dessa tillfällen bjuder som regel föreningens medlemmar och andra intresserade på föredrag och andra aktiviteter.

Den säkraste vägen att hålla sig ajour med aktiviteter i föreningen är via hemsidan som kontinuerligt uppdateras. Titta gärna in på hemsidan www.dis-mitt.se, och se särskilt under Evenemang/Kalender vilka aktiviteter som är aktuella framöver. Föreningen har dessutom en sida på Facebook (www.facebook.com/dismitt).

Om du som medlem önskar att hjälpa till vid föreningens arrangemang eller har några frågor är du hjärtligt välkommen att höra av dig till någon i styrelsen.

STYRELSEN I DIS-MITT

Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING

B

Ladda ner och köp Disgen 2019!

Gå till www.dis.se/disgen och ladda ner Disgen 2019.

Installera.

Starta programmet.

Köp Disgen 2019 via länken i hjälpmenyn.

Läs mer om nyheterna på Dis webbplats.

Med Disgen 2019.2 ingår också appen Släkten för att visa genealogiska data från Disgen i din smarttelefon eller surfplatta (Android och snart även för iOS).

Se till att du har en aktuell säkerhetskopia.